

ZAHTEV ZA ODLUČIVANJE O POTREBI IZRADE
STUDIJE O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
PROJEKTA
***IZGRADNJE STAMBENE ZGRADE SA DVA STANA
(KUĆA ZA ODMOR SA DVA STANA)***

12/12/2022

GREEN-ECOLOGIST DOO
ĆUPRIJA

SADRŽAJ

1 UVOD.....	3
1.1 Podaci o Nosiocu Projekta	7
2.0 KARAKTERISTIKE PROJEKTA.....	8
2.1 Veličina Projekta	11
2.2 Moguće kumuliranje sa efektima drugih projekata.....	14
2.3 Korišćenje prirodnih resursa i energije	14
2.4 Stvaranje otpada	15
2.5 Zagađivanje i izazivanje neugodnosti.....	15
2.6 Rizik nastanka udesa, posebno u pogledu supstanci koje se koriste ili tehnika koje se primenjuju, u skladu sa propisima.....	16
3.0 LOKACIJA PROJEKTA.....	16
3.1 Postojeće korišćenje zemljišta	22
3.2 Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa u datom području	22
3.3 Apsorpcioni kvalitet prirodne sredine, uz obraćanje posebne pažnje na močvare, priobalne zone, planinske i šumske oblasti, posebno zaštićena područja (prirodna i kulturna dobra i gusto naseljene oblasti)	37
4.0 KARAKTERISTIKE MOGUĆEG UTICAJA.....	39
4.1 Obim uticaja (geografsko područje i brojnost stanovništva izloženog riziku)	39
4.2 Priroda prekograničnog uticaja.....	40
4.3 Veličina i složenost uticaja	40
4.4 Verovatnoća uticaja	40
4.5 Trajanje, učestalost i verovatnoća ponavljanja uticaja	40
4.5 Verovatnoća akcidenta i udesnih situacija na lokaciji.....	41
5.0 PRIKAZ GLAVNIH ALTERNATIVA KOJE SU RAZMATRANE	41
6.0 OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE KOJI MOGU BITI IZLOŽENI UTICAJU	42
7.0 OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE KOJI MOGU BITI IZLOŽENI UTICAJU	43
8.0 OPIS MERA PREDVIĐENIH U CILJU SPREČAVANJA, SMANJENJA I OTKLANJANJA ZNAČAJNIH ŠTETNIH UTICAJA	47
9.0 KRATAK OPIS PROJEKTA	50

1 UVOD

Nosilac Projekta **investitori Danijela (Petar) Simić,** , ul. Kneza Mihajla 84,
Opština Čuprija i Nikola (Stanimirka) Spasojević, ul. Braće Damnjanović 21,
Opština Čuprija se u skladu sa Ugovorom, poverio je izradu zahteva za odlučivanje o potrebi procene
uticaja projekta izgradnje stambene zgrade sa dva stana na kp. br. 912/4 i 912/5 KO Konjska Reka, potes
Sekulić, NP „Tara“, na životnu sredinu, Društvu Green-Ecologist doo, Čuprija, ul. Boška Jugovića br.6a.

Procedura procene uticaja na životnu sredinu se sprovodi u skladu sa Zakonom o proceni uticaja na
životnu sredinu (Sl.gl.RS br. 135/04 i 36/09), i u skladu sa Uredbom o utvrđivanju Liste projekata za koje
je obavezna procena uticaja i Listi projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu
sredinu (Sl.gl.RS. br. 114/08).

Procedurom je definisan redosled dostavljanja dokumentacije nadležnom organu, kao i rokovi. Početak
procedure je priprema zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu predmetnog
projekta. Sadržina zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja je definisana članom 8. Zakona o
proceni uticaja na životnu sredinu (Sl.gl.RS br. 135/04 u 36/09) i članom 2. Pravilnika o sadržini zahteva o
potrebi procene uticaja i sadržini zahteva za određivanje obima i sadržaja studije o proceni uticaja na
životnu sredinu (Sl.gl. RS br. 69/05).

U skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine (Sl.gl.RS br. 135/04, 36/09-dr.zakon, 72/09-dr.zakon,
43/11-odluka US i 14/16) i Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu (Sl.gl.RS.br. 135/04 i 36/09), sve
faze procedure procene uticaja na životnu sredinu su dostupne javnosti, a javnost se informiše putem
oglasa u javnim glasilima, uz omogućen uvid u predatu dokumentaciju.

1.0.1 Metodologija izrade Zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja projekta na životnu sredinu

Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje stambena zgrada
sa dva stana, Su+Pr+Pk, (kuća za odmor sa dva stana), na kp. br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes
Sekulić, NP “Tara”, na životnu sredinu, nosioca projekta **Danijela (Petar) Simić,** ,
ul. Kneza Mihajla 84, Opština Čuprija i Nikola (Stanimirka) Spasojević, , ul. Braće
Damnjanović 21, Opština Čuprija se podnosi nadležnom organu u skladu sa čl. 2 Zakona o proceni
uticaja na životnu sredinu (Sl.gl.RS.br. 135/04 i 36/09) i čl. 133 tačka 9a i čl 135 Zakona o planiranju i
izgradnji (*l. glasnik RS”, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 -
odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019
- dr. zakon, 9/2020 i 52/2021*). Nadležni organ jeste organ za sprovođenje postupka procene uticaja u
okviru ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom, i to: ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine
- za projekte za koje odobrenje za gradnju projekta izdaje republički organ.

Zahtev je sačinjen u skladu sa Pravilnikom o sadržini zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja na
životnu sredinu (Sl.gl.RS br. 69/2005) u cilju predavljanja Projekta, lokacije i mogućih uticaja na
životnu sredinu.

1.0.2 Korišćena zakonska regulativa

Za izradu Zahteva korišćena je sledeća zakonska regulativa:

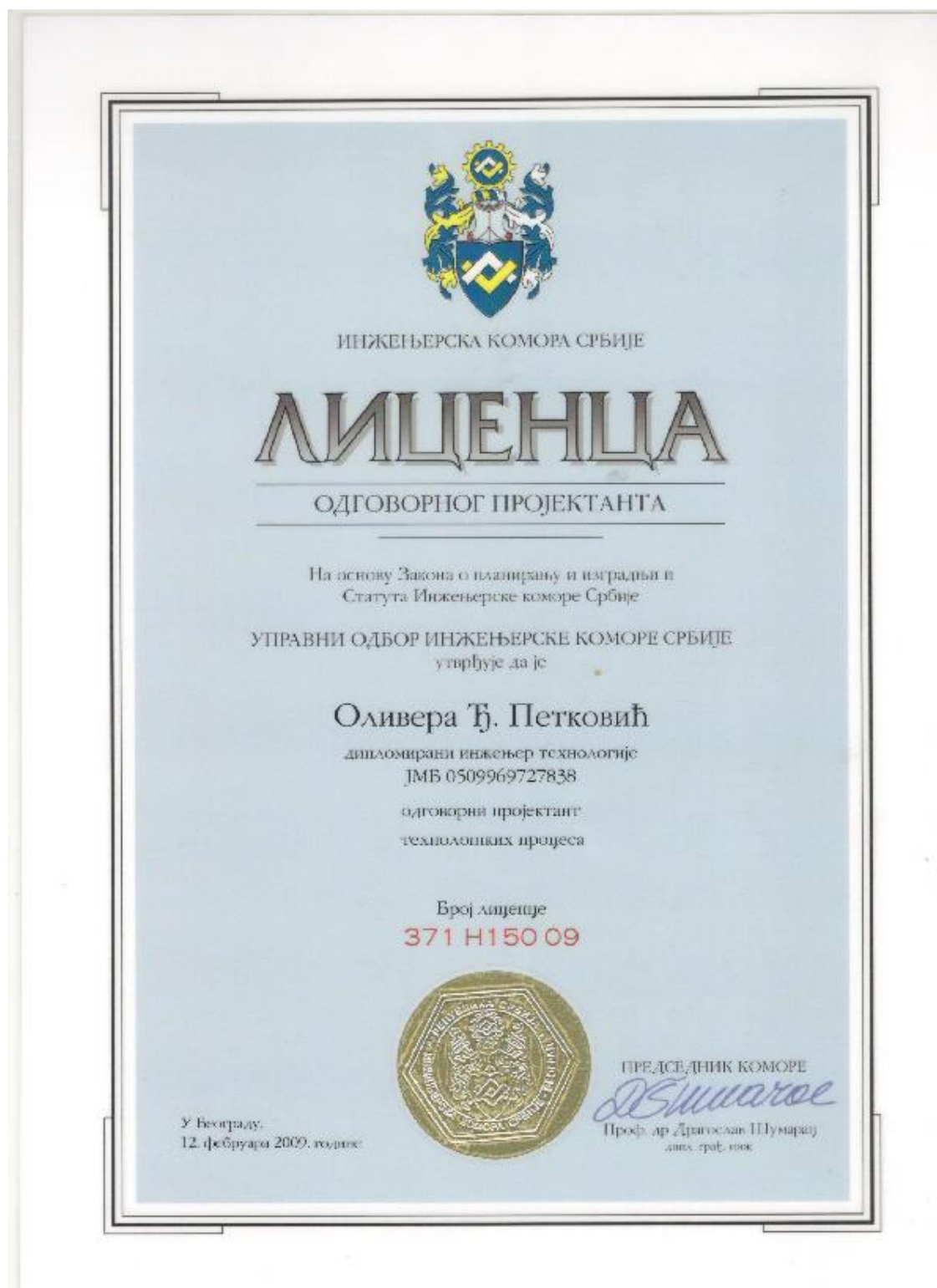
1. Zakon o zaštiti životne sredine (Sl.Glasnik RS 135/04, 36/09, 36/09 –dr. zakon, 77/09-dr.zakon i 43/11 –odluka US i 14/16, 76/18 i 95/18-dr. Zakon i 95/18-dr.zakon);
1. Zakon o zaštiti prirode (Sl. Gl. RS br. 36/09, 88/10, 91/10 - ispravka, 14/16, 95/18-dr. zakon i 71/21),
1. Zakon o nacionalnim parkovima (Sl. gl. RS br. 84/17 i 95/18 dr. zakon)
2. Zakon o upravljanju otpadom (Sl.Glasnik RS 36/09, 88/10, 14/16 i 95/18);
3. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (Sl.Glasnik RS 135/04, 36/09);
4. Zakon o zaštiti vazduha (Sl.Glasnik RS 36/09 i 10/13);
5. Zakon o zaštiti zemljišta (Sl. Glasnik RS 112/15);
6. Zakon o vodama (Sl.Glasnik RS 30/10, 93/12, 101/16 i 95 /18 i 95/18-dr.zakon);
7. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl.Glasnik RS 36/09 i 88/10);
8. Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu (Sl.Glasnik RS 36/09);
9. Zakon o zaštiti prirode (Sl.Glasnik RS 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 i 95/18);
10. Zakon o kulturnim dobrima (Sl.Glasnik RS 71/94, 52/11-dr.zakoni i 99/11-dr.zakon);
11. Zakon o naknadama za korišćenje javnih dobara (Sl. Gl. RS br. 95/18);
12. Zakon o planiranju i izgradnji (Sl.Glasnik RS 72/09 i 81/09-ispr., 64/10-odluka US, 24/11, 121/12, 42/13-odluka US, 50/13-odluka US, 98/13-odluka US, 132/14, 145/14 i 83/18 i 31/19);
13. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu (Sl.Glasnik RS 101/05 i 91/15 i 113/17-dr.zakon);
14. Zakon o zaštiti od požara (Sl.Glasnik RS 111/09, 20/15, 87/18 i 87/18 –dr. zakon);
15. Pravilnik o uslovima i načinu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina ili za dobijanje energije (Sl.Glasnik RS 98/10);
16. Pravilnik o vrstama ambalaže sa dugim vekom trajanja (Sl.Glasnik RS 70/09);
17. Pravilnik o higijenskoj ispravnosti vode za piće (Sl.List SRJ 42/98, 44/99);
18. Pravilnik o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini (Sl.Glasnik RS 54/92);
19. Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju buci (Sl.Glasnik RS br.96/11 i 78/15);
20. Pravilnik o uslovima i načinu razvrstavanja, pakovanja i čuvanja sekundarnih sirovina (Sl.Glasnik RS 55/01, 72/09 – dr.pravilnik, 56/10 – dr.pravilnik);
21. Uredba o zaštiti prirodnih retkosti (Sl.Glasnik RS 50/93, 93/93);
22. Uredba o režimima zaštite (Sl. Gl. RS br. 31/12),
23. Uredba o utvrđivanju liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu (Sl.Glasnik RS 114/08);
24. Pravilnik o listi aktivnosti koje mogu da budu uzrok zagađenja i degradacije zemljišta, postupku, sadržini podataka, rokovima i drugim zahtevima za monitoring zemljišta (Sl. Glasnik RS br 102/20)
25. Pravilnik o metodama merenja buke, sadržini i obimu izveštaja o merenju buke (Sl.Glasnik 72/10);
26. Pravilnik o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl.List SFRJ 30/91);
27. Pravilnik o tehničkim normativima za sisteme za ventilaciju i klimatizaciju (Sl.List SFRJ 38/89);
28. Pravilnik o tehničkim normativima za stabilne instalacije za dojavu požara (Sl.List SRJ 87/93);
29. Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Sl.Glasnik RS 56/10);
30. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadnim gumama (Sl.Glasnik 81/10);
31. Pravilnik o uslovima, načinu i postupku upravljanja otpadnim uljima (Sl.Glasnik 71/10);
32. Pravilnik o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada (Sl.Glasnik RS 92/10);

33. Pravilnik o načinu i postupku za upravljanje otpadnim fluorescentnim cevima koje sadrže živu (Sl.Glasnik 97/10);
34. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja istrošenim baterijama i akumulatorima (Sl.Glasnik 86/10);
35. Prostorni plan područja posebne namene nacionalnog parka "TARA" (Sl. Gl. RS br 44/20).

1.0.3 Korišćena tehnička dokumentacija i druga dokumentacija

1. Prostorni plan područja posebne namene nacionalnog parka „Tara“ („Sl. glasnik RS“ br. 44/2020),
2. Lokacijski uslovi za izgradnju vikend objekta sa dve stambene jedinice, na kat. parcelama broj 912/4 i 912/5 KO Konjska Reka ukupne površine 1004,00 m2, na teritoriji opštine Bajina Bašta, na području NP Tara, potrebne za izradu idejnog projekta, projekta za građevinsku dozvolu i projekta za izvođenje, u skladu sa Prostornim planom područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara“ („Sl. glasnik RS“, br. 44/2020). br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021, zavodni broj 350-02-02506/2021-07 od 31.03.2022, izdati od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture,
3. Uslovi za potrebe izdavanja lokacijskih uslova za projektovanje i izgradnju stambene zgrade - kuće za odmor sa dva stana na KP 912/4 i 912/5; Konjska Reka, Bajina Bašta, br. 130-00-UTD-003-87/2022 od 28.01.2022., izdati od strane Javnog preduzeća Elektromreža Srbije,
4. Obaveštenje po predmetu objedinjene procedure br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021 od 12.01.2021. izdato od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, Sektora za vanredne situacije u Užicu,
5. Rešenje o uslovima zaštite prirode br. 353-02-00294/2022-04 od 17.03.2022., izdato od strane Ministarstva zaštite životne sredine,
6. Tehnički uslovi za izdavanje lokacijskih uslova za izgradnju stambenog objekta (kuće za odmor) sa dva stana na kp 912/4 i 912/5 KO Konjska Reka br. 10736/3-2022 izdati od strane Telekoma Srbija,
7. Uslovi za ukrštanje i paralelno vođenje br. 8M.1.0.0-D-09.15.-27883-22 od 28.01.2022. izdati od strane Elektro distribucija, Srbija
8. Uslovi za projektovanje i priključenje br. 2460500-E.02.03.-16104/2-2022 od 27.01.2022 izdati od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture,
9. Uslovi br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021 od 17.01.2022. izdati od strane Javnog komunalnog preduzeća 12. septembar, Bajina Bašta
10. Podaci katastra nepokretnosti broj lista nepokretnosti 753 izdat od strane Republičkog geodetskog zavoda,
11. IDR Glavna sveska, izrađena od strane TS Arhitektura, PR Igor Simić, izrađen u decembru 2021,
12. IDR, izrađen od strane TS Arhitektura, PR Igor Simić, izrađen u decembru 2021.

1.0.4 Licenca obrađivača zahteva

1.1 Podaci o Nosiocu Projekta

Naziv Nosioca Projekta	Danijela (Petar) Simić, JMBG: 3012981737538, ul. Kneza Mihajla 84, Opština Ćuprija. Nikola (Stanimirka) Spasojević, JMBG:2908981790064, ul. Braće Damnjanović 21, Opština Ćuprija.
Adresa	ul. Kneza Mihajla 84, Opština Ćuprija. ul. Braće Damnjanović 21, Opština Ćuprija.
Kontakt telefon	064 499 74 79
IZRADA ZAHTEVA	GREEN-ECOLOGIST DOO, Ćuprija
OBRAĐIVAČ ZAHTEVA	Olivera Petković, dipl. ing. tehn. Licenca br. 371 H150 09
ČLAN TIMA	Sofija Petković, dipl. Ing. tehnologije

2.0 KARAKTERISTIKE PROJEKTA

NAZIV PROJEKTA: Stambena zgrada sa dva stana, Su+Pr+Pk (kuća za odmor sa dva stana)

Planirani objekat, kuća za odmor sa dva stana spratnosti Su+Pr+Pk. nalazi se na katastarskim parcelama 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes Sekulić, NP Tara.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara. Prostorni plan područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), se sprovodi direktno, izdavanjem lokacijskih uslova, na osnovu detaljnih razrada za Mitrovac, Krnju Jelu, Sekulić i Manastir Raču. U lokacijskim uslovima br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021, zavodni broj 350-02-02506/2021-07 od 31.03.2022 (u prilogu zahteva) definisani su urbanistički parametri koji važe za katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, na kojima se planira realizacija predmetnog projekta.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Na susednim parcelama nema objekata koji bi svojom dispozicijom ili volumenom uticali na uslove gradnje.

Položaj objekta na parceli, parkiranje i uređenje okućnice je uslovljeno „pogledom“ sa parcele, što je i poenta kuće za odmor u NP Tara. Parcela ima veliki potencijal. Teren je relativno strm, južne orijentacije sa dobrim osunčanjem. Pogled koji se pruža sa parcele je prelep, prema borovim šumama, obroncima planine Tare, a sa određenog dela parcele se vidi i deo Zaovinskog jezera.

Kolski i pešački pristup parcelama je sa javne saobraćajnice (javna saobraćajnica je predviđena planom na k.p.br. 1144/1 KO Konjska reka), a preko sledećih parcela: 909/23, 909/21, 912/7 i 912/2 sve KO Konjska reka, za koje vlasnici predmetnih parcela (Investitori) imaju pravo stalne službenosti prolaza, na osnovu Sporazuma o konstituisanju prava stalne službenosti prolaza, zaključenog dana 04.06.2021. godine (dokument je u prilogu zahteva).

Uzimajući u obzir oblik parcele, pad terena i pravac pogleda, predmetni objekat je smešten u središnjem delu parcele, dok su dva parking mesta pozicionirana u zadnjem delu (gornjem dvorištu). Do parking mesta se dolazi kolskom stazom širine 3m, koja je u padu 7,45% i 16,86% i koja se proteže duž susedne parcele 912/1.

Sl 1 Prikaz pejzaža okoline projekta

Po želji Investitora, glavna fasada i sve prostorije za dnevni i noćni boravak su orjentisane prema jugu. Uzimajući u obzir oblik parcele, pad terena i pravac pogleda, predmetni objekat je smešten u središnjem delu parcele, dok su dva parking mesta pozicionirana u zadnjem delu (gornjem dvorištu). Do parking mesta se dolazi kolskom stazom širine 3m, koja je u padu 7,45% i 16,86% i koja se proteže duž susedne parcele 912/1.

Minimalno udaljenje objekta od susedne parcele 912/2 sa južne strane, preko koje je obezbeđen pristup javnoj saobraćajnici, je 619cm, min. udaljenje od susedne parcele 906/1 (na jugo-zapadu) je 339,6cm, min. Udaljenje objekta od susedne parcele 911 (na severo-zapadu) je 263,6cm i min. udaljenje objekta od susedne parcele 912/1 (na severo-istoku) je 308,5cm.

Minimalna udaljenost objekta od zadnjih granica parcele je 758 cm što je više od ½ visine slemena meremo na toj fasadi objekta.

Iz grafičkog priloga na sl. 3 gde se vidi situacija sa osnovom prizemlja, jasno je da se objekat nalazi u okviru građevinskih linija koje je predvideo plan.

Kod predmetnog objekta je primenjen koncept tradicionalnih brdsko-planinskih kuća Dinarskog tipa, gde se prizemlju pristupa sa višljeg dela dvorišta, a zbog strmog terena objekat obavezno ima i suteran koji je prema gornjem dvorištu ukopan, a prema donjem dvorištu iznad terena i ima svoj zasebni ulaz/izlaz.

Potkrovlje objekta je na malim nadzidima kako bi objekat sačuvao proporcije tradicionalne kuće, samo što je tip krova dvovodni kako bi korisnici objekta i iz spavaćih soba imali prelep pogled.

Objekat je planiran sa dva stana, tako što se stanovi u suterenskom delu fizički dodiruju, dok su u nadzemnim etažama razdvojeni sa razmakom od 855cm. Na taj način se formira okućnica oko oba stana i vizuelno dobija utisak da objekat ima manje gabarite. Svaki stan ima svoj deo dvorišta što doprinosi većem kvalitetu boravka u objektu.

Sl. 2 - 3 D prikaz južne fasade objekta

Objekat je stambeni i predstavlja kuću za odmor sa dva stana, jer je planirano da u njemu povremeno borave dve porodice. Spratnost objekta je Su+Pr+Pk.

Stanovi su gotovo identičnog rasporeda i sastoje se od sledećih prostorija: Prizemlje čini ulazni prostor sa stepeništem prema suterenu, kupatilo je smešteno blizu glavnog ulaza. Sa druge strane je prostrani dnevni boravak na koji se nadovezuje trpezarija i kuhinja. Iz trpezarije polazi jednokrako stepenište prema potkrovlju. Izlaz na terasu, natkrivenu drvenom pergolom, je iz dnevnog boravka.

Gotov pod prizemlja je izdignut u odnosu na uređeni teren 59cm. Spratna visina prizemlja je 285cm dok je svetla visina 255cm.

Suteren čine sledeće prostorije: Ostava za baštenski alat iz koje se ulazi u perionicu. Na ostavi je sporedni ulaz u stan, preko koga se ulazi iz donjeg dvorišta. Sa druge strane je mini spa centar, prostorija u kojoj je smeštena hidromasažna kada, sauna i jedan tuš. Iz spa centra se ulazi u hobi sobu koja je predviđena za teretanu ili stoni tenis, po izboru investitora.

Gotov pod suterena je izdignut u odnosu na okolni uređeni teren od 20cm do 115cm sa južne strane, dok je sa severne strane suteren u potpunosti ukopan. Spratna visina suterenu je 300 i 280 cm dok je svetla visina 260 i 240 m.

Potkrovlje čine sledeće prostorije: dve spavaće sobe, koje imaju južnu orijentaciju i jedan manji garderobier kome se pristupa iz hodničkog dela.

Svetla visina potkrovlja varira, minimalna svetla visina nadzida je 127,5cm dok je maksimalna svetla visina potkrovlja 490cm.

Krovna konstrukcija je od drvenih greda koje leže preko lagane bele Y- tong tavanice, nagiba 45°. Krovni pokrivač je crep- imitacija šindre.

Sl. 3 Situacija sa osnovom prizemlja

Instalacije u objektu

Za obezbeđivanje toplotne energije izvešće se dva ugradna kamina na drva, jedan u suterenu (spa prostoriji) a drugi u prizemlju (dnevnoj sobi). Nominalne snage kamina su 15kW. U slučaju potrebe dogrevanja spavaćih soba dogrevanje bi se vršilo preko prenosivih grejnih tela na struju- Norveških radijatora. Način grejanja u oba stana je isti.

Na parceli ne postoji vodovodni priključak. Planirano je priključenje na vodovodnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

Na parceli ne postoji priključak na javnu kanalizacionu mrežu. Ukoliko postoji javna kanalizaciona mreža objekat bi se priključio prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja. Ukoliko ne postoji kanalizaciona mreža objekat će biti priključen na vodonepropusnu septičku jamu u okviru parcele.

Odvod vode sa krova objekta rešen je slobodnim oticanjem preko streha na uređeni teren oko objekta.

2.1 Veličina Projekta

Kp.br. 912/4 KO Konjska reka = **479m²**

Kp.br. 912/5 KO Konjska reka = **525m²**

Ukupna površina predmetnih parcela je: **1004 m²** (preuzeto od RGZ-a)

Ukupna neto površina novoplaniranog objekta je **387,71m²**.

Ukupna bruto površina novoplaniranog objekta je **503,44m²**.

Ukupna bruto površina pod objektom je **226,88m²**.

Ukupna **nadzemna bruto razvijena građevinska površina** novoplaniranog objekta (**BRGP**) je **276,56m²**.

Projektovana **spratnost objekta** je **Su+Pr+Pk**

Procenat uređenih zelenih površina u direktnom kontaktu sa tlom je **40,17%**.

Broj stambenih jedinica: 2 (dva) stana

Broj parking mesta koje je obezbedio Investitor na parceli je **2**.

Visina slemena na severnoj fasadi u odnosu na uređeni teren je 9,02m, a u odnosu na postojeći teren je 10,26m. Visina slemena na južnoj fasadi u odnosu na uređeni i postojeći teren je 11,93m.

Po pravilniku o klasifikaciji objekata objekat je:

Slobodnostojeći objekat

Stambena zgrada sa dva stana: B (5) kategorija

Stambena zgrada sa dva stana 100% klasifikacioni broj 112112

Tabela 2. 1.1 UPOREDNI PRIKAZ OSTVARENIH I DOZVOLJENIH URBANISTIČKIH PARAMETARA

	PROJEKTOVANO	PLANOM DOZVOLJENO
Spratnost	Su+Pr+Pk	Pr+1+Pk (Ps)
Visina slemena	11,93m	max 12,5m
Indeks zauzetosti	22,6%	max 25% za parcele čija je površina veća od 1000 m ²
Zelene površine	40,17%	min 40%
Udaljenost građevinske linije od kolskog pristupa	6,19m	min 3m
Udaljenost objekta od zadnjih granica parcele	7,58m	min ½ visine objekta na posmatranoj fasadi $9,02/2=4,51\text{m}$
Parking mesta	2 PM	1PM/stanu

U tabeli 2.1.2 može se videti podela objekta na prostorne celine.

Tabela 2.1.2 Prostorne celine predmetnog objekta

SRPS U.C2. 100 2002		
br.	Namena prostorije	Površina m ²
	STAN 1	
1	Ostava baštenskog alata	11,66
2	Perionica	10,09
3	Predprostor	1,62
4	WC	1,76
5	SPA prostorija	30,12
6	Sauna	6,05
7	Tuš kabina	2,02
8	Teretana	23,94
9	Prostor za drva za ogrev	1,23
	STAN 2	
1	Ostava baštenskog alata	11,66

2	Perionica	10,09
3	Predprostor	1,62
4	WC	1,76
5	SPA prostorija	30,12
6	Sauna	6,05
7	Tuš kabina	2,02
8	Teretana	23,94
9	Prostorija za stoni tenis	1,23
Neto zatvorena površina		174,52
		-3%=
		169,28
Neto otvorena površina		2,46
Ukupna neto površina		171,74
Ukupna bruto površina		226,88

PRIZEMLJE

SRPS U.C2. 100 2002		
br.	Namena prostorije	Površina m ²
	STAN 1	
1	Predsoblje sa stepeništem	7,54
2	Kupatilo	3,84
3	Dnevna soba	24,37
4	Kuhinja sa trpezarijom	13,88
5	Terasa nadkrivena pergolom	19,08
	STAN 2	
1	Predsoblje sa stepeništem	7,54
2	Kupatilo	3,84
3	Dnevna soba	24,37
4	Kuhinja sa trpezarijom	13,88
5	Terasa nadkrivena pergolom	19,08
Neto zatvorena površina		99,26
		-3%=
		96,28
Neto otvorena površina		38,16
Ukupna neto površina		134,44
Ukupna bruto površina		170,76

POTKROVLJE

SRPS U.C2. 100 2002		
br.	Namena prostorije	Površina m ²
	STAN 1	
1	Predsoblje sa stepeništem	9,16
2	Spavaća Soba	18,22
3	Spavaća Soba	14,77
	STAN 2	
1	Predsoblje sa stepeništem	12,74
2	Spavaća Soba	14,77

3	Spavaća Soba		14,39
Neto zatvorena površina	84,05	-3% =	81,53
Neto otvorena površina	0		0
Ukupna neto površina			81,53
Ukupna bruto površina			105,80

2.2 Moguće kumuliranje sa efektima drugih projekata

Postojeća izgradnja je pretežno na vlasničkim parcelama, na površinama koje nisu pošumljene (na livadama), a objekti su prizemni ili P+1. Objekti su različitog stambenog karaktera, kako za stalno tako i za povremeno stanovanje, manje gustine izgrađenosti i sa pretežno jednim objektom na parceli.

Uzimajući u obzir oblik parcele, pad terena i pravac pogleda, predmetni objekat je smešten u središnjem delu parcele, dok su dva parking mesta pozicionirana u zadnjem delu (gornjem dvorištu). Do parking mesta se dolazi kolskom stazom širine 3m, koja je u padu 7,45% i 16,86% i koja se proteže duž susedne parcele 912/1.

Minimalno udaljenje objekta od susedne parcele 912/2 sa južne strane, preko koje je obezbeđen pristup javnoj saobraćajnici, je 619cm, min. udaljenje od susedne parcele 906/1 (na jugo-zapadu) je 339,6cm, min. Udaljenje objekta od susedne parcele 911 (na severo-zapadu) je 263,6cm i min. udaljenje objekta od susedne parcele 912/1 (na severo-istoku) je 308,5cm.

Minimalna udaljenost objekta od zadnjih granica parcele je 758cm što je više od ½ visine slemena mereno na toj fasadi objekta.

Stambeni objekat je planiran za povremeno stanovanje, što znači da će eventualni uticaj na životnu sredinu biti vremenski ograničen.

S obzirom na karakteristike projekta i poštovanje planiskih dokumenata koji se odnose na lokaciju projekta, gustinu stanovanja i pretežno povremeni boravak, ne predviđa se mogućnost kumuliranja negativnih efekata sa drugim projektima.

2.3 Korišćenje prirodnih resursa i energije

Postojeći prikljucci na parceli:

Na predmetnim parcelama ne postoji priključak na elektrodistributivnu mrežu.

Planirano je priključenje na elektrodistributivnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

Procenjena potrebna snaga za napajanje električnom energijom bila bi po stanu 13,80kW što je ukupno $2 \times 13,80 = 27,6\text{kW}$ (Limitatori 20A).

Ukupno mernih mesta: 2

Ukupna vršna snaga po stanu: 13,80kW (limitatori 20A)

Ukupna vršna snaga: 27,60kW

Za obezbeđivanje toplotne energije izvešće se dva ugradna kamina na drva, jedan u suterenu (spa prostoriji) a drugi u prizemlju (dnevnoj sobi). Nominalne snage kamina su 15kW. U slučaju potrebe dogrevanja spavaćih soba dogrevanje bi se vršilo preko prenosivih grejnih tela na struju- Norveških radijatora. Način grejanja u oba stana je isti.

Na parceli ne postoji vodovodni priključak. Planirano je priključenje na vodovodnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

2.4 Stvaranje otpada

Nije dozvoljeno formiranje pozajmišta, površinskih kopova za eksploataciju materijala sa okolnog područja (kamena, peska, šljunka) za izgradnju predmetnih objekata.

Sav građevinski i drugi materijal potreban za izgradnju objekta je potrebno deponovati unutar parcele.

Tokom procesa izgradnje dolaziće do generisanja građevinskog otpada, kao i zemljišta od iskopa.

U toku izvođenja radova obezbediti najviši nivo komunalne higijene. Sav generisan otpad potrebno je uklanjati sa lokacije pod uslovima nadležnog JKP. Na zaštićenom prostoru Nacionalnog parka „Tara“ nije dozvoljeno odlaganje bilo kakvog otpada.

Pri radu objekta nastajće čvrsti komunalni otpad od korisnika kompleksa, koji će biti odlagan u propisne posude. Zbog preovlađujuće namene, prosečan sastav u strukturi otpada imaće komunalni otpad, odnosno papir, staklo, plastika, metal, kao i određeni procentualni udeo bio otpada.

Investitor će nakon izgradnje objekta, a pre početka njegove eksploatacije, regulisati odvoženje komunalnog otpada sa predmetne lokacije.

2.5 Zagađivanje i izazivanje neugodnosti

Postoji potencijalna opasnost da dođe do curenja goriva ili ulja iz angažovanih vozila i mehanizacije, ili izlivanja materijala koji će se koristiti tokom izgradnje objekta.

Investitor će preduzeti sve preventivne mere da angažovana vozila i mehanizacija budu ispravna kako bi se sprečila eventualna curenja. U slučaju da opak dođe do curenja opasnih ili štetnih materija, neophodno je izvršiti sanaciju.

Ukoliko u toku izvođenja projekta dođe do bilo kakvog narušavanja okolnog prostora, neophodno je izvršiti sanaciju.

U toku izvođenja projekta, angažovana mehanizacija će emitovati buku. S obzirmom na činjenicu da će se buka emitovati samo u toku izgradnje objekta, negativan uticaj je kratkotrajan.

Snabdevanje objekta toplotnom energijom se obezbeđuje preko električnih radijatora.

Zagađivanje vode je vezano prvenstveno za fekalne vode nastale iz planiranog objekta.

U okolini predmetne lokacije ne postoji kanalizaciona mreža na koju bi se objekat mogao priključiti, stoga je projektovana vodonepropusna septička jama. Atmosferske vode sa krovova objekata, kao uslovno čiste vode, se preko horizontalnih oluka slobodno upuštaju u okolinu.

Tokom korišćenja objekta neće dolaziti do zagađivanja i izazivanja neugodnosti, zbog karakteristika planirakog projekta, kao i zbog činjenice da će se stambene jedinice koristiti povremeno.

2.6 Rizik nastanka udesa, posebno u pogledu supstanci koje se koriste ili tehnika koje se primenjuju, u skladu sa propisima

Područje parka kao šumsko područje sa četinarskim vrstama, veoma je izloženo rizicima od izbijanja šumskih požara. U najvećem broju slučajeva, ljudski faktor je uzrok izbijanja požara, mada na području Tare, česti su i udari groma i elektronsko pražnjenje je uzrok požara koji direktno ugrožavaju živi svet područja.

Upravljač preduzima niz preventivnih mera (aktivna dežurstva, uspostavljanje šumskog reda, kontrola posetioca, oprema, obučena vatrogasna jedinica, protivpožarni vodozahvati i slično) kako bi se sprečilo izbijanje požara, odnosno brzo gašenje požara kada do njega dođe.

Projekat predstavlja izgradnju stambenih jedinica za povremeno korišćenje i u kojima se neće koristiti materije koje su rizične u pogledu nastanka udesa.

Ipak u toku realizacije projekta i njegove eksploatacije postoji mogućnost nastanka požara.

Za izgradnju predmetnog objekta nije propisana zakonska obaveza pribavljanja saglasnosti na tehničku dokumentaciju, koja je utvrđena čl. 33, 34 i 35 Zakona o zaštiti od požara (Sl. gl. Rs br. 111/09, 20/15, 87/18 i 87/18 – dr. Zakoni), a u skladu sa tim ni obaveza pribavljanja uslova u pogledu mera zaštite od požara. Bez obzira na ovu činjenicu prilikom projektovanja i izvođenja projekta na svim instalacijama, opremi i uređajima je potrebno primeniti mere zaštite od požara utvrđena važećim zakonima, tehničkim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštita od požara uključujući izradu i Glavnog projekta zaštite od požara koji mora biti sastavni deo tehničke dokumentacije za izgradnju objekta.

3.0 LOKACIJA PROJEKTA

Predmetne parcele na kojima će se graditi planirani stambeni objekat sa dva stana (kuća za odmor sa dva stana) nalaze se u NP „Tara“, potes Sekulić, brojevi katastarskih parcela su 912/4 i 912/5 KO Konjska reka.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka “Tara” (“Sl. glasnik RS” br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

K.p.br. 912/4 KO Konjska reka: Vrsta zemljišta je šumsko zemljište u privatnoj svojini. Površina katastarske parcela iznosi 479m² (preuzeto od RGZ-a).

K.p.br. 912/5 KO Konjska reka: Vrsta zemljišta je šumsko zemljište u privatnoj svojini. Površina katastarske parcela iznosi 525m² (preuzeto od RGZ-a).

Predmetni objekat se planira na obe parcele, iz tog razloga je u toku proces spajanja parcela.

Teren je relativno strm, sa apsolutnom kotom u najnižem delu parcela od +1266,07m do +1275,00m u najvišoj tački parcela. Ukupna visinska razlika između najviše i najniže tačke je blizu 9m. Parcele su južne orijentacije u padu od 25%. Kolski pristup parcelama je sa južne strane na koti 1270,39m

Prema izveštaju RGZ-a, KTP-a i uvidom na terenu, na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, ne postoje objekti.

Tara se nalazi u zapadnom delu Srbije i pripada unutrašnjem pojasu Dinarida. Prosečna nadmorska visina planine Tare je 1200 m. Najviši vrh je Kozji rid sa 1591 m. Pripada grupi podrinskih planina i ima složenu geološku prošlost i raznoliku petrografsku građu.

Planina Tara, srpska zvezda (sansk. zvezda) ime je dobila po ilirskom, gorštačkom, plemenu Autarijata koje je za vreme bronzanog doba živelo na području Tare. To je područje sa najočuvanijim šumama četinara i lišćara ne samo u Srbiji već i znatno šire, retka planina u ovom delu Balkanskog poluostrva sa veoma očuvanim izvornim šumskim ekosistemima. Pojedine sastojine čistih ili mešovitih šuma lišćara i četinara odlikuju se starošću od nekoliko stotina godina i takve sastojine su zaštićene u okviru strogih prirodnih rezervata.

Položaj planine Tare predstavlja povoljan uslov za razvoj turizma, jer omogućava raznovrstan sadržaj turističkog boravka, odnosno posetu većem broju turističkih lokaliteta. Po bogatstvu i raznovrsnosti turističkih vrednosti, ekološki očuvana prirodna sredina, planinski reljef sa umerenom nadmorskom visinom od 800-1500 m, pogodni tereni za zimske sportove, bogat i raznovrstan biljni i životinjski svet, blagotvorna klima, Drina sa veštačkim jezerima Zaovine i Perućac, daju ovoj planini veliku turističku vrednost što je čini konkurentnom u odnosu na Zlatibor i druge planine. Tara ima povoljan položaj prema komplementarnim turističkim vrednostima u neposrednoj okolini: Užicu, Mokroj Gori, Višegradu sa brojnim kulturno-istorijskim spomenicima, koji privlače izletnička kretanja turista stacioniranih na Tari u cilju zadovoljenja obrazovno-kulturnih potreba i bogatijeg sadržaja i boravka. Tara ima odličnu predispoziciju za održivi turizam, koji predstavlja svaki turizam koji donosi minimalni uticaj na životnu sredinu i kulturnu baštinu, ali u isto vreme dovodi do ekonomskog razvoja lokalne zajednice.

Razuđeni reljef Tare je pogodan za turističku izgradnju, jer postoje dobri uslovi za lociranje turističkih objekata. Na mestima blagih padina, prevojima i erozionim proširenjima, postoje lokaliteti koji su veoma osunčani i zaklonjeni od vetrova. Tokom zimskog perioda povoljni su uslovi za sankanje, nordijsko, početničko skijanje. Mogućnosti alpskog skijanja su ograničene zbog visinske razlike od svega 400 m i dužine staza koje ne prelaze ni 2 km.

Najkvalitetniji skijaški tereni su u reonu Predovog krsta, sa visinskom razlikom od 500 m. Dužina staze je od 3 do 5 km. Reljef Tare ima pogodna rekreativna svojstva, jer mali nagibi pogoduju šetnji, jahanju, različitim sportskim igrama, korišćenju trim staze i slično.

NACIONALNI PARK TARA

Prema nacionalnom zakonodavstvu, Nacionalni park Tara je prirodno dobro od nacionalnog značaja, prve kategorije, pod posebnom je zaštitom države, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode ("Službeni glasnik RS", broj 36/09, 88/2010, 91/2010 i 14/2016). Prema definiciji ... "Nacionalni park je područje sa većim brojem raznovrsnih prirodnih ekosistema od nacionalnog značaja, istaknutih predeonih odlika i kulturnog nasleđa u kome čovek živi usklađeno sa prirodom, namenjeno očuvanju postojećih prirodnih vrednosti i resursa, ukupne predeone, geološke i biološke raznovrsnosti, kao i zadovoljenju naučnih, obrazovnih, duhovnih, estetskih, kulturnih, turističkih, zdravstveno-rekreativnih potreba i ostalih aktivnosti u skladu sa načelima zaštite prirode i održivog razvoja...." (Zakon o zaštiti prirode – „Službeni glasnik RS“ broj 36/09 i 88/10.).

Prvi pisani dokumenti u vezi zaštite šuma na Tari, pronalaze se u Naredbi o čuvanju i zaštiti šuma iz 1820. godine kojom knez Miloš pokušava da spreči prekomernu seču šuma (krčenje šuma), postavljanjem sreskih čuvara šuma. Na području Tare, prvi lugari kao školovani šumari, postavljeni su 1872. godine. Kasnije, Ukazom kralja Aleksandra Obrenovića iz 1895. godine, među prvih pet uprava u Srbiji, formira se i šumska uprava kao organizaciona jedinica sa sedištem u Bajinoj Bašti. Ova godina se smatra kao početak organizovanog, institucionog bavljenja šumarstvom na prostoru planine Tare.

Tara je od 13.jula 1981.god. Nacionalni park proglašena od strane Narodne skupštine SR Srbije i obuhvata površinu od 24.991,82 hektara. Granice Nacionalnog parka Tara sa jugozapadne, zapadne, severozapadne i severne granice podudaraju sa granicama planine Tara, istočna je povučena više prema planini, da bi se izbegla naselja, dok je južna granica uslovljena administrativnim (opštinskim) granicama tako da se cela površina Nacionalnog parka nalazi na teritoriji opštine Bajina Bašta.

Briga o najlepšoj planini Zapadne Srbije 1981 god. poverena je JP Nacionalni park Tara. Pretpostavlja se da su trijaski krečnjaci, na severnim stranama Tare u tercijeru bili obala Panonskog mora. Zbog povoljne klime i zabačenosti na Tari je opstao relik i endemit balkanskog poluostrva Pančićeve omorika, kao i mnogi drugi spomenici prirode, blago rečeno živi fosili. Tara je uglavnom izgrađena od krečnjaka, prosečne nadmorske visine 1000-1200m. Najviša kota je Kozji Rid 1591m a najniža kota 291m odnosno visina jezera Perućac. Reka Vrelo je najjače kraško vrelo u NP čija se voda uliva u Drinu posle tačno 365m. Klima je izrazito planinska, leta sveža, a zime hladne sa dosta snega. Kiše su najčešće u maju. Najsuvlji meseci su jul i avgust, jesen je sunčana i toplija od proleća.

NP Tara je 80% područje šumskih ekosistema. Otkrivene su 34 šumske i 19 livadskih zajednica, 75% su mešovite sastojine smrče, jele i bukve. Pored Pančićeve omorike značajne su i mečija leska, tisa, božikovina, jeremičak, dervenski razlićak, božur, paprat rebrača... **Od 53 vrste sisara** koliko ih je zabeleženo na Tari, najatraktivniji su mrki medved, divokoze koje na Tari žive i na 290m n.v. Od 135 vrsta ptica 43 su selice, a posebno se ističu i najugroženije vrste poput orlova, sokolova i drugih čistača prirode. U šumama Tare postoji više od 251 vrste gljiva, od kojih su 3 otrovne. Jedna od njih je Zelena pupavka – najopasnija gljiva Evrope.

Ribolov na vodama kojima gazduje NP Tara predstavlja pravo uživanje. Ove vodotokove nastanjuje oko 40 vrsta riba (mladica, lipljan, som, šaran, mrena.jez...).

Područje NP Tara obiluje arheološkim nalazištima koja datiraju od neolita do srednjeg veka. Poznate su neke nekropole - stećci u Perućcu, ostatci srednjovekovnog utvrđenja Solotnik i manastir Rača, zadužbina kralja Dragutina Nemanjića iz 13-og veka.

Na Tari je obeleženo 18 planinarskih staza sa ukupnom dužinom od 120km. Za korišćenje ovih staza preporučuje se korišćenje planinarskih mapa do kojih se može doći na informativnim punktovima u Parku.

Saobraćajnu mrežu čine putevi II kategorije i saobraćajnice lokalnog karaktera. Na području parka, zastupljena je gusto razvijena mreža šumskih makadamskih puteva čija je glavna namena primena mera nege i održivo korišćenje šumskih ekosistema. Gustina saobraćaja na navednim putevima je niska i ne ugrožava u ozbiljnijoj meri živi svet područja parka, ali u turističkim zonama, gustina saobraćaja u sezonama je veća, što dovodi do uznemiravanje faune.

Lov u NP Tara je uvek organizovan i uskladjen sa planskim dokumentima. U šumama Tare ima oko 40 medveda, 300 divokoza, 320 srna i oko 40 divljih svinja. Dozvolu za lov, vodiče i transport divljači na druga područja, odobrava Služba za zaštitu i unapređenje lova i ribolova JP Nacionalni park Tara. Na slici 4 prikazan je položaj NP „Tara“ na mapi Srbije.

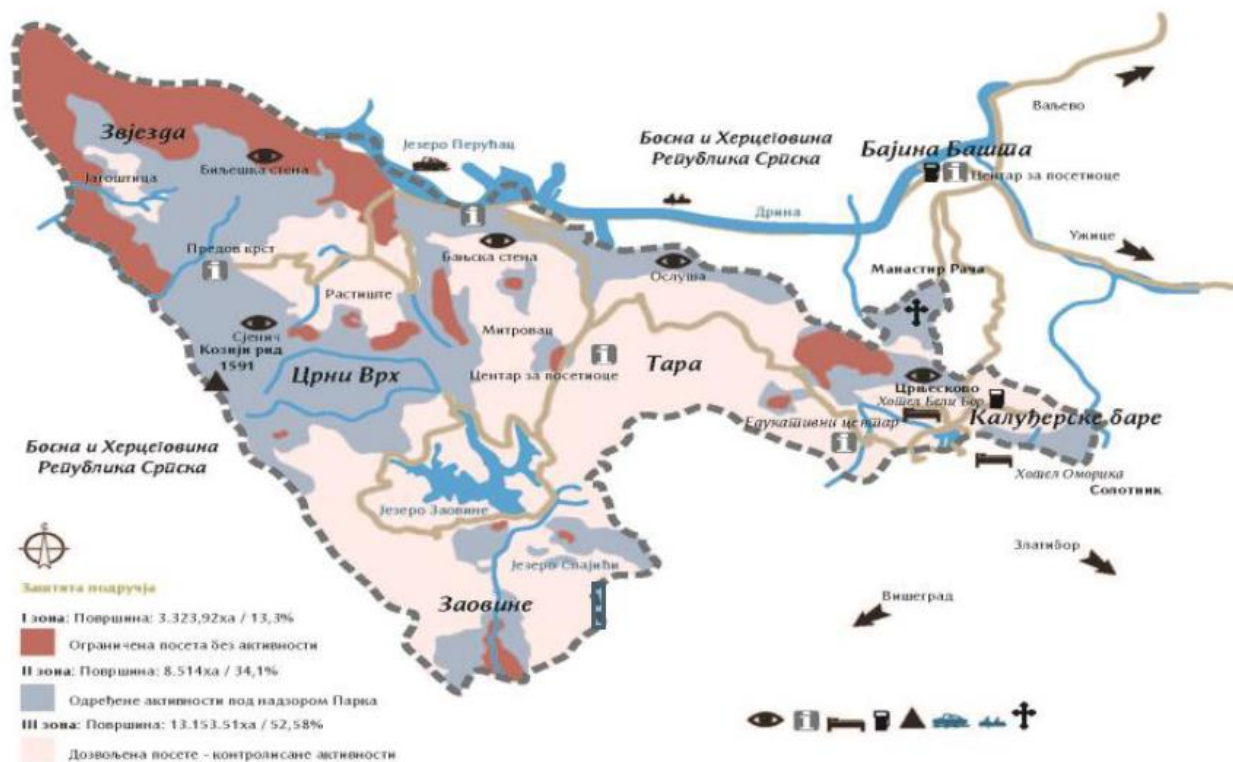

Sl. 4 Položaj Nacionalnog parka „Tara“ na mapi Srbije

Namena površina područja Nacionalnog parka uslovljena je zoniranjem područja prema stepenima zaštite i to:

1. I zona zaštite obuhvata površinu od 3.323,92ha ili 13,35% od ukupne površine Nacionalnog parka i u nju spadaju: prirodni rezervati, nepokretna kulturna dobra, prirodni memorijalni spomenici, spomenici prirode
2. II zona zaštite obuhvata površinu od 8.514,39 ha, ili 34,07% od ukupne površine Nacionalnog parka i u nju spadaju: zaštitne šume oko I zone zaštite, park-šume, ogledna polja, naučno-istraživačka polja, semenske sastojine, lovno-uzgojni rezervati i lovno-naučni rezervati
3. III zona zaštite obuhvata 13.153,1 ha, ili 52,58% od ukupne površine Nacionalnog parka i to:
  1. društvene šume van I i II stepena zaštite i manji deo privatnih šuma
  2. poljoprivredne površine
  3. građevinsko područje turističkih centara: Kaluđerske bare, Račanska Šljivovica, Sokolina, Mitrovac, Osluša, vikend zona Krnja Jela-Metaljka, Zaovine i Jasikovice zaselak sela Solotuša.

Šire područje oko granica Nacionalnog parka predstavlja njegovu zaštitnu zonu čija površina iznosi 37.584 ha. Granice Nacionalnog parka, kao i zoniranje su prikazani na sl. 5.

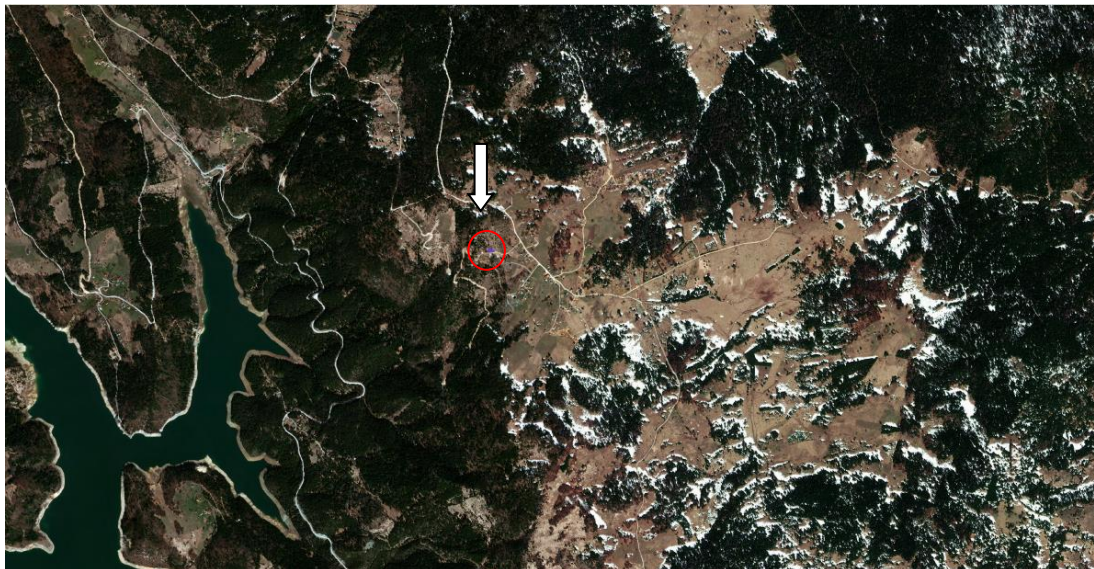

Sl. 5 Granice nacionalnog parka Tara

U neposrednom okruženju predmetne lokacije nema individualnih stambenih objekata. Najbliži stambeni objekti se nalaze na oko 200 m istočno od lokacije.

Na oko 1,5 km od lokacije se nalazi Zaovinsko jezero.

Na slici 6 prikazana je makrolokacija premetnog projekta.

Sl. 6 Makrolokacija predmetnog projekta

Predmetne parcele na kojima će se graditi planirani stambeni objekat sa dva stana (kuća za odmor sa dva stana) nalaze se u NP „Tara“, potes Sekulić, brojevi katastarskih parcela su 912/4 i 912/5 KO Konjska reka.

Na sl. 7 prikazana je mikrolokacija predmetnih parcela.

Sl. 7 Mikrolokacija predmetne parcele (izvor A3 geosrbija)

Parcele su južne orijentacije u padu od 25%. Kolski pristup parcelama je sa južne strane na koti 1270,39m. Prema izveštaju RGZ-a, KTP-a i uvidom na terenu, na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, ne postoje izgrađeni objekti.

Ukupna visinska razlika između najviše i najniže tačke je blizu 9m.

3.1 Postojeće korišćenje zemljišta

Predmetna parcela na kojoj će se graditi planirani objekat nalazi se u obuhvatu Prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020).

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara“ („Sl. glasnik RS“, br. 44/2020), kat. parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka nalaze se u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

U skladu sa Planom, katastarske parcele se nalaze u naseljskoj celini Sekulić, u površinama ostale namene – stanovanje male gustine, sa elementima detaljne razrade.

3.2 Relativni obim, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa u datom području

Nacionalni park Tara pokriva najveći deo masiva planine Tare, koja pripada delu starovlaških planina. Masiv Tare sačinjavaju sledeće predeone celine: Kaluđerske bare, Tara, Aluške planine, Crni vrh i Zvezda. Površina joj je 183 km², a dužina 50 km i širina 22 km. Prosečna nadmorska visina je 1.200 m, a najviši vrh Kozji rid dostiže 1.591 m.

Geomorfološke karakteristike

Područje Nacionalnog parka Tara obuhvata dve prirodne celine, odnosno dva planinska masiva Taru i Zvezdu koje razdvaja basen i kanjon reke Dervente. Osnovne orografske karakteristike su određene mozaikom planinskih uzvišenja i izvanredno izraženih površina koje su ispresecane duboko usečenim dolinama reke Rače, Dervente i Belog Rzava kao i Brusničkog, Solotuškog, Alušskog i drugih potoka. Sa severa i severo- zapada, Nacionalni park Taru oivičavaju moćne krečnjačke stene kanjona Drine čije visine dosežu i preko 1000 metara nadmorske visine.

Ispresecana je suvim dolinama i uvalama sa izraženim kraškim oblicima, naročito u središnjem delu površi, ali bez kompletne serije kraških oblika (od škrapa do kraških polja) što je posledica hemijskog sastava karstnih krečnjaka, a što je s druge strane uslovilo razvoj "zelenog ili pokrivenog karsta". Erozionog porekla je i niža površ koja doseže do 1000 m n.v. Karakteriše je poodmakla faza kraškog procesa, te su mestimično (deo Kaluđerskih bara) krečnjačke partije potpuno uništene, ili pak svedene na manje površi (delovi Kaluđerskih bara, Šljivovica na pr.). Tako dolazi do smene kraškog procesa sa fluvijalnim (rad ponornica, potoka i reka).

Sadašnji reljef područja - Nacionalnog parka Tara nastao je uzajamnim dejstvom endogenih i egzogenih geoloških procesa koji su modelirali geološku podlogu. Endogeni procesi uslovili su formiranje planinskih masiva Tara i Zvezda, dok su egzogenim procesima stvoreni mezo- i mikroplastika na inicijalnoj tektonskoj osnovi.

Pored ovih prirodnih geomorfoloških procesa prisutan je, iako još ne preovlađujući, antropogeni proces.

Geološke karakteristike

Stene ovog područja različitog sastava i sklopa, uslovile su različite morfološke, pedološke i druge karakteristike. Najstariji sedimenti su paleozoijske starosti (S). Paleozoijski kompleks poznat kao drinski paleozik razvijen je u peščarskoj faciji, gde dominiraju metamofrisani kvarcni peščari i subgrauvake koji se smenjuju sa argilošestima i retkim interkalacijama mermerastih krečnjaka. Izdvojeni su na severoistočnim padinama Tare, a na ukupnoj površini Parka nemaju veće rasprostranjenje. Preko ovih sedimenata leže mezozoijski sedimenti koji imaju najveće rasprostranjenje na ovom području. Donjotrijaski sedimenti (T1) leže transgresivno preko karbonske jedinice drinskog razvića i javljaju se kao tanka zona neposredno uz drinski paleozoik. U njima dominira i klastična i karbonatna facija. Sedimenti srednjeg i gornjeg trijasa (T2 i T3), značajno rasprostranjeni obodom Parka, čine glavnu masu krečnjačkih sedimenata Tare i Zvezde.

Po severnom obodu Parka izdvojene su srednje trijaskje tvorevine (T2) - subsprudna i sprudna facija krečnjaka koja je najčešće masivna, a ređe bankovito-slojevita.

Sedimenti stvarani u gornjem trijasu (T3) na Tari i Zvezdi leže preko sprudnih tvorevina srednjeg trijasa. U južnom delu Zaovina, ove sedimente predstavljaju masivni, slojeviti do bankoviti krečnjaci, čija se debljina smanjuje od severa prema jugu. Veoma su karstifikovani i fosilonosni (Megalodon triquerter, Involutina comunis, I. Impresa, Clypeina besce, ...), i debljina im varira od 250 do 500 m.

Jurski sedimenti (J) imaju ograničeno rasprostranjenje i javljaju se u zapadnom delu Parka, a predstavljeni su krečnjacima i jedinicom koja pripada dijabaz-rožnjačkoj formaciji, a u jugozapadnom delu većoj masi izlivnih vulkanita, gabro-dijabaznog kompleksa. Ovaj kompleks izgrađuju skoro nepropusne stene kao glinci, peščari, rožnaci, pločasti silifikovani krečnjaci i dijabazi. Krečnjaci su slojeviti ređe bankoviti i grudvasti, a izdvojeni su na Zvezdi i južnom delu Tare na vrlo malom području i leže preko tvorevina gornjeg trijasa a ispod dijabaz-rožnačke formacije.

Na teritoriji Zaovina rasprostranjeni su i kenozojski sedimenti, odnosno tvorevine kvartarne starosti. Sedimenti kvartarne starosti zauzimaju veće prostranstvo samo oko Karaklija. U okviru ovih tvorevina izdvojeni su deluvijalni zastori, i aluvijalni (al) sedimenti.

Deluvijalno-proluvijalni sedimenti nastaju razvojem padinskih procesa, odnosno površinskim spiranjem i povremenim naglim akumulacijama bujičnog karaktera.

Aluvijalne naslage su rasprostranjene u dolinama manjih vodotokova. Izgrađuju ih šljunkovi, peskovi i sugline, a debljina je mestimice veća od 5 metara.

Područje parka Tara pripada dinarskoj paleogeografskoj oblasti koja zahvata zapadnu i jugozapadnu Srbiju. U toku srednjeg trijasa dolazi do produbljivanja morske sredine i istovremeno do vulkanske aktivnosti što je uslovalo stvaranje različitih facija (sedimentnih, vulkanskih i vulkano genosedimentnih). U toku gornjeg trijasa nastavlja se stvaranje plitkovodnih sprudnih i subsprudnih tvorevina. Šire područje Tare izgrađeno je od paleoszojskih, trijaskih i jurskih facija.

Područje obuhvaćeno granicom Parka izgrađeno je od veoma raznovrsnih litoloških jedinica u kojima su konstatovane pojave različitih mineralnih sirovina u vidu manjih rudnih tela ili mineraloških koncentracija. Tu spadaju pojave boksita, magnezita, bigra, kao i bakra, nikla, kobalta, titana i mangana. Boksit je konstatovan na više mesta Aluge, Sedeljka, Kamenjača-Rastište, oko Mitrovca, Ljutog i Dobrog polja.

Gvožđe se javlja u dolini Belog rzava (Zaovine, Konjska reka). Pojava bigra debljine i do 15 m konstatovana je kod Perućca od izvora Vrela do Drine. U trijaskim sedimentima konstatovani su kvarcni peščari u okolini Perućca. Srednje i gornjo trijaski krečnjaci i dolomiti predstavljaju potencijalne sirovine za arhitektonsko-građevinski materijal.

Magnezit se nalazi u celom teridotitskom masivu Tare, konstatovan je u zoni Konjske reke (granični pojas prema Mokroj gori).

Područje Parka prema svojim seizmološkim obeležjima je jedno od manje seizmički ugroženih područja Srbije.

Pedološke karakteristike

Geografski položaj Tare, njene orografske karakteristike, heterogenost geološke građe, klimatske odlike, kao i karakter vegetacije usloveli su raznovrsnost tipova zemljišta. Navodi se da se na krečnjacima Tare javlja kompletna genetička serija zemljišta od krečnog sirozema, preko protorendzina (organogena crnica na krečnjaku 1), pravih rendzina, brauniziranih rendzina, zatim terra fusce (smeđe zemljište na krečnjaku1), lesiviranih stadijuma terra fusce (ilimerizovano smeđe zemljište na krečnjaku 1) i završnim stadijumom izbeljene terra fusce i terra fusce - pseudoglej (lesive-pseudoglej na krečnjaku1). Pored zemljišta na krečnjacima na planini Tari obrazovana su i zemljišta na serpentinitima i peridotitima kao i zemljišta na silikatnim stenama.

Na bazičnim i ultrabazičnim silikatnim stenama serpentinitima i peridotitima javljaju se posmeđena serpentinska rendzina (posmeđeno humusno-silikatno zemljište) i smeđe zemljište na serpentinitu.

Na kiselim silikatnim stenama verfenskim škriljcima i peščarima nalaze se humusno silikatno zemljište na škriljcima, kiselo smeđe zemljište na škriljcima i kiselo smeđe zemljište na peščaru.

Hidrološke karakteristike

Svi rečni tokovi istražnog područja pripadaju slivu Dunava odnosno Crnomorskom slivu. Regionalno posmatrano većina tokova pripada slivu Drine, dok samo nekoliko tokova južnog dela Tare (delovi Dobrog i Ljutog Polja, kao i Kaluđerskih Bara) pripadaju slivu Đetinje, odnosno Zapadne Morave. Dreniranje krečnjačkih terena Tare odvija se u Drinu i Đetinju, u zavisnosti od pravca podzemnih voda. Na području parka mogu se izdvojiti sledeći slivovi:

- Sliv reke Drine. Najmarkantnija rečna dolina istražnog područja prema svojim hidrografskim karakteristikama ukazuje na kompozitni karakter doline Drine od Klotijevačke klisure pa sve do ispod Bajine Bašte. Reka Drina (kod Bajine Bašte) ima proticaj od 54,4 do 698 m³/s (1981, Dinić, M.) i visinu vodostaja od 34- 256 cm. Temperatura vode varira od 8,7o do 16,3oC. Voda je bez mirisa, boje mahom zelene. Drina na profilu Bajine Bašte pripada 2 klasi kvaliteta voda, što je ujedno i zahtevana klasa. Od štetnih sastojaka imala je u povišenoj koncentraciji NH₃-3,6 i fenola - 5,4, a od teških metala hrom - 23,1 (podaci: "J.Černi" iz 1994. godine).

- Sliv Belog Rzava- Beli Rzav izvire ispod Sjeniča i Rajove Ravni, a protiče gotovo sredinom Crnog Vrh, u pravcu zapad-istok i ispod Oglavka i Burina skreće ka jugo-istoku. Srednje godišnji proticaj Belog Rzava na sastavu sa Crnim Rzavom iznosi 2,5 m³/s (SHMZ,1985). Maksimalni proticaj na Belom Rzavu i pritokama javljaju se u aprilu, a minimalni u avgustu i septembru.

- Sliv Dervente- Reka Derventa nastaje kod zaseoka Sedaljke spajanjem više izvorišnih krakova i dužine je 7,5 km. Površina slivnog područja iznosi 32 km².

Najznačajnije pritoke su Aluški, Kremića, Jokića, Rovinjski i Kozlanski potok kao i drugi manji vodotoci povremeni i stalni. Reka Derventa kao i drugi vodotoci na Tari ima bujični karakter i može da ima proticaj i do 135 m³/s .

- Sliv Brusničkog potoka- Vodotok Brusnički potok spada u duže tokove istražnog područja, a pritoke koje sačinjavaju ovaj sliv su: Galinska reka, Omarska reka, Srenji potok i drugi povremeni i stalni tokovi

- Sliv reke Đetinje- Reka Đetinja prihvata vode nekoliko tokova među kojima su najznačajniji Konjska reka i Rača.

- Sliv Rače-Izvorišni deo vodotoka Rača nalazi se na Kaluđerskim Barama, a dužina toka iznosi 14,2 km. Površina slivnog područja iznosi oko 75 km². Ova reka pored svog dela koji predstavlja stalni vodotok, u krečnjačkom području ima karakter ponornice što se zadržava sve do njenog vrela. Samo za vreme jačih padavina, kada je priticaj veći od vodopropusnosti ona gubi karakter ponornice.

Pored navedenih vodotoka i njihovih hidrografskih sistema na istraženom području postoji i nekoliko ponornica. Gustina rečne mreže na Tari u direktnoj je vezi sa geološkom građom terena tako da su registrovane velike razlike u gustini rečne mreže između krečnjačkih - vodopropusnih i vododrživih sedimenta (serpentiniti, fliš...).

Na hidrološke pojave posredno utiče i reljef terena i to prosečni nagib padina od 400 i više stepeni uslovio je da kišnica dospe za kratko vreme u rečne tokove. Najveći dnevni proticaj javlja se u aprilu i

početkom maja, kao posledica jakih kiša i otapanja snega. Najmanji dnevni proticaj je u avgustu i septembru obzirom da je zemljište najsušnije, a i količina padavina je manja.

Biološka raznovrsnost i prirodne karakteristike područja

Na području Nacionalnog parka Tara, u pogledu režima zaštite, postoje tri zone ili tri stepena zaštite. Pregled površine parka po zonama zaštite:

Zone zaštite	Površina u ha	% učešća
I stepen	3.323,92	13,35
II stepen	8.514,39	34,07
III stepen	13.153,51	52,58
Ukupna zaštićena površina prirodnog dobra	24.991,82	100,00

Predmetna lokacija pripada režimu zaštite III (trećeg) stepena

Ukupna površina u režimu zaštite III stepena iznosi 13.153,51ha ili 52,58% ukupne površine parka i obuhvata sve površine van I i II stepena zaštite, poljoprivredne površine, površine pod šumama, građevinska zemljišta, zona namenjena za održivo korišćenje i razvoj, infrastrukturnu gradnju, lov i ribolov, turističke zone.

Mere zaštite III stepena

Režim zaštite III stepena zaštite:

- 1) zabranjuje aktivnosti na: - izgradnji rafinerija nafte i objekata hemijske industrije, metalurških i termoelektričnih objekata, skladišta nafte, naftnih derivata i prirodnog gasa, - unošenje invazivnih alohtonih vrsta,
- obrazovanje deponija.
- 2) ograničava :
  - izgradnju drugih industrijskih objekata i to na izgradnju manjih objekata za pretežno lokalne potrebe, kao i izgradnju energetskih objekata i mini hidroelektrana snage maksimalno do 30 MW,
  - izgradnju elektrana na bio-gas i to elektrana na bio-gas snage do ukupno 5MW, dok se izgradnja solarnih elektrana ograničava na kapacitet do ukupno 100kW, izgradnja vetrogeneratorskih objekata, i to samo na izgradnju u značajno izmenjenim, antropogenim područjima u rubnim zonama spoljašnjih granica III stepena,
  - izgradnju asfaltnih baza na manje pogone, koji se mogu rastaviti, kapaciteta do ukupno 50 t na sat samo u značajno izmenjenim, antropogenim područjima u rubnim zonama spoljašnjih granica III stepena,
  - izgradnju objekata turističkog smeštaja i javnih skijališta, infrastrukturne mreže i infrastrukturnih objekata u skladu sa održivim korišćenjem prirodnih vrednosti i kapacitetom prostora,
  - skladišta industrijske robe i građevinskog materijala,
  - izgradnja vikendica, i to na rubne delove zaštićenog područja i uz postojeća naselja, u okviru građevinskih područja,
  - eksploataciju i primarnu preradu rezervi mineralnih sirovina i geotermalnih resursa na udaljenosti koja su veća od 2-3 km od zona I i II režima zaštite,

- obrazovanje objekata za upravljanje otpadom, na manje objekte za upravljanjem otpadom, koji služe za sakupljanje, skladištenje i tretman neopasnog otpada.
- izgradnju naselja i širenje njihovih građevinskih područja, na izgradnju unutar i oko postojećih naselja i na izgradnju individualnih stambenih objekata i malih industrijski i privrednih objekata. Nije dozvoljeno širenje postojećih naselja upravcu područja u režimu I i II stepena zaštite,
- ribolov - na rekreativni, sanacioni i naučnoistraživački, s tim što se na pojedinim delovima vodotoka, koji su značajni za reprodukciju, može zabraniti,
- lov - na potrebe održavanja optimalne brojnosti i zdravstvenog stanja populacija lovni vrsta,
- lovstvo - na zaštitu, upravljanje, lov, korišćenje populacija divljači u lovištu, očuvanje i mere na unapređenju staništa divljači i zaštitu, uređivanje i održavanje lovišta,
- formiranje šumskih monokultura alohtonih vrsta na šumskom zemljištu, osim u cilju sprečavanje erozije i sanacije devastiranih i neplodnih površina,
- održavanje postojećih poljoprivrednih monokultura,
- primenu hemijskih sredstava na upotrebu veštačkih đubriva na obradivim površinama, a za hemijska sredstva za zaštitu bilja uz saglasnost Ministarstva.

Staništa

Područje Nacionalnog parka Tara karakterišu mozaično raspoređeni ekosistemi i često kontrastni predeli od onih koji po svojoj strukturi podsećaju na borealne tajge sa tresetištima, preko tipičnih srednjeevropskih listopadnih šuma do submediteranskih krečnjačkih ili serpentinskih kamenjara i stena. Ovi ekosistemi su staništa velikog broja vrsta, koje su mahom endemičnog i reliktnog karaktera, kao i onih vrsta koje su u većem delu južne Evrope drastično proređene, a njihove populacije strukturno neuravnotežene i opadajuće. Dosadašnjim aktivnostima identifikovano je 13 tipova staništa koja se nalaze Aneksu 1. Direktive stanište . Najzastupljeniji tip šumskih staništa je 91BA , odnosno šume jele sa 9555,71 ha tj. 51,35 %. Listu staništa na području parka koje se trebaju posebno štiti prema Pravilniku o kriterijumima za izdvajanje tipova staništa, o tipovima staništa, osetljivim , ugroženim, retkim i za zaštitu prioriternim tipovima staništa i o merama za njihovo očuvanje neophodno je dopuniti sa još više tipova staništa koji se pre svega odnose na podzemna i vodena staništa.

Prostor Nacionalnog parka Tara predstavlja tipično šumsko područje, a po svojoj očuvanosti i raznovrsnosti šumskih ekosistema, od kojih su mnogi reliktnog karaktera, spada u najbogatija i najvrednija šumska područja Evrope.

Šumska vegetacija planine Tare ima jednu osnovnu specifičnost u odnosu na druge planine Balkanskog poluostrva: iako na planini dominiraju mešovite trodominantne šume smrče, jele i bukve i to na preko 85% šumskih površina, na ovoj planini nalazi se veći broj reliktnih i endemoreliktnih šumskih zajednica sa omorikom, crnim borom i drugim vrstama, koje su na znatnim površinama, tako da daju osnovni fitogeografski, fitocenološki i florističko-ekološki pečat Nacionalnom parku Tara.

Poseban značaj za nauku imaju reliktni i endemoreliktni šumske zajednice koje nisu do sada dovoljno proučene. U isto vreme šumska vegetacija doprinosi očuvanju specijskog i vegetacijskog diverziteta Nacionalnog parka Tare. Šume jove (*Alnetum glutinosae* s.lat.), vrbe (*Salicetum* s.lat.), preko hrastovih šuma sladunovo-cerovih - sa i bez grabića - cerovih, kitnjakovih i kitnjakovo-grabovih, do najbogatijih polidominantnih šuma sa više vrsta drveća u jednoj zajednici, ne daju celovitu sliku vegetacije i njenog

bogatstva ako se ne istaknu reliktna i endemoreliktna, na krečnjacima i silikatima. Ove reliktna šumska zajednica pripadaju različitim asocijacijama i subasocijacijama, koje se izdvajaju u različite tipove šuma.

U biogeografskom i ekološkom smislu čitav Tarski predeo sa rekom Drinom predstavlja jedinstvenu celinu. Za razliku od većeg dela Srbije, koje u biogeografskom smislu pripada mezijskoj biogeografskoj provinciji, ovo područje pripada ilirskoj, zapadnobalkanskoj provinciji. Mnoge ilirske i druge zapadnobalkanske vrste imaju ovde svoja krajnja istočna, odnosno jugoistočna nalazišta, tj. nema ih u drugim krajevima Srbije.

Glavna vrednost sadržna je u izvanrednoj očuvanosti i zastupljenosti prašumske vegetacije čije složene šumske zajednice zauzimaju preko 60% ukupne teritorije NP Tara.

Na Tari je identifikovano preko 40 lišćarskih, lišćarsko-četinarskih i četinarskih fitocenoza, zatim 1156 vrsta vaskularne flore što čini 1/3 ukupne flore Srbije.

Planina Tara pripada istočno dinarskoj provinciji ilirskog podregiona, srednjeevropskog regiona. Na njenoj relativno maloj visini koja ne prelazi 1.700 m, svi fenomeni visinskog zoniranja vegetacije (ekosistema) nisu u potpunosti ispoljeni. To se ogleda u odsustvu subalpijskog pojasa čistih četinarskih šuma, potom gornje šumske granice kao i alpijskog pojasa. Međutim, zahvaljujući specifičnoj orografiji, u vidu blago zatalasane površi, na visini od 1.100-1.300 m, gde se smenjuju velike partije krečnjaka i serpentinita (južni i zapadni delovi planine), na Tari se u okviru bukovog pojasa na krečnjacima nalaze i sastojine frigorifilnih mešoviti šuma smrče i jele.

Osim smrče, jele i bukve, u zonama od 700-1.200 m na serpentinitima razvijaju se mešovite crnoborovo-beloborove šume ili čiste sastavljene od jedne ili druge vrste bora. U ovom nizu šumskih zajednica posebnu vrednost i retkost imaju čiste ili mešovite sastojine Pančićeve omorike (*Omorikae-Piceeto-Abieto-Fagetum mixtum*) koje su rasprostranjene kako na krečnjacima tako i na serpentinitima, isključivo na severnim i zaklonjenim stranama koje imaju odlike refugijuma.

Zoniranje vegetacije ekosistema na Tari započinje od kanjona Drine u kome se posebno ističu termofilne zajednice crnog graba (*Orno-Ostryetum*) koje imaju submediteranski karakter. Na strmim stranama i stenama kanjona Drine i Dervente razvijene su zajednice crnog graba i crnog bora (*Ostryo-Pinetum nigrae*). U podnožju planine na krečnjacima i serpentinitima na razvijenijim zemljištima javljaju se hrastove šume i to šume cera i sladuna (*Quercetum frainetto-cerris*), a na višim položajima šume kitnjaka (*Quercetum montanum*). Pojas čistih cerovih šuma (*Quercetum cerris*) javlja se kao pojas na blažim južnim padinama planine. Od Kremana prema Tari nalaze se šume crnog bora (*Pinetum nigrae*) koje na višim položajima zamenjuju mešovite šume crnog i belog bora (*Pinetum nigrae-sylvestris*), da bi na samim Kaluđerskim barama dominirao beli bor (*Pinetum sylvestris*).

U delovima kanjona prema površi učešće bukve u izgradnji zajednice je sve izraženije tako da na samoj ivici kanjona i površi, bukove šume (*Fagetum montanum*) predstavljaju dominantan pojas. U njihovoj izgradnji obavezno učestvuju jela, a u manjoj meri i smrča koja postaje dominantnija na mrazištima i vrtaćama krečnjačke površi planine. Ovi ekosistemi su staništa velikog broja vrsta, koje su mahom endemičnog i reliktnog karaktera, kao i onih vrsta koje su u većem delu južne Evrope drastično proređene, a njihove populacije strukturno neuravnotežene i opadajuće.

Pomenuti tipovi ekosistema na Tari sa pratećom florom pokazuju kako određene sličnosti, tako i značajne razlike koje bi se sumarno mogle predstaviti na sledeći način:

a) Termo-mezofilne šume crnog graba kao i zajednice crnog graba i crnog bora u kanjonu Drine i okolnih pritoka na krečnjacima koje se odlikuju srednjeevropskim i submediteranskim elementima flore. U

okviru zone ovih šuma i šikara nalaze se sipari, kamenjari i stene na kojima su razvijene specifične rudinske i hazmofitske zajednice bogate endemičnim vrstama.

b) Termo-mezofilne šume sladuna i cera (*Quercetum frainetto-cerris*) ili čiste cerove šume (*Quercetum cerris*) koje se odlikuju elementima prelaznog srednjeevropsko- submediteranskog tipa sa određenim prisustvom reliktnih elemenata.

c) Mezofilne brdske kitnjakove šume (*Quercetum montanum*) koje imaju pretežan srednjeevropski karakter flore.

d) Mezofilne planinske bukove i bukovo-jelove šume (*Fagetum montanum*, *Abieto-Fagetum*).

To su tipične zajednice srednjeevropskog tipa sa dominantnim predstavnicima vrsta centralnoevropskog rasprostranjenja.

e) Frigorifilne mešovite i/ili čiste četinarske šume sa dominacijom ili smrče i jele (*Piceeto-Abieto-Fagetum*, *Abieto-Piceetum illyricum*) koje pored srednjeevropskih sadrže severne - borealne elemente flore.

f) Tresetišta u okviru mešovitih i/ili četinarskih šuma. To su karakteristična staništa borealnih vrsta među kojima se ističe i određen broj relikata koji se nalaze na krajnjim južnim granicama rasprostranjenja.

g) Crnoborove šume (*Orno-Pinetum nigrae*) na serpentinitima koje po karakteru pripadaju prelaznom tipu između južnoevropskog planinskog i srednjeevropskog biogeografskog regiona. Ove karakteristike poseduju i mešovite crno-beloborove šume (*Pinetum nigraesylvestris*) sa tom razlikom što u njihovom sastavu učestvuje i određen broj borealnih elemenata flore čija se brojnost povećava u čistim beloborovim šumama (*Pinetum sylvestris*).

h) Omorikine šume, čisteili mešovite sa drugim lišćarima i četinarima (*Omorikae-Piceeto-Abieto-Fagetum mixtum* sa

različitim varijantama) imaju reliktni karakter a u njihovom sastavu dominantniji su borealni i srednjeevropski, nego južnoevropski planinski elementi flore.

i) Zajednice krečnjačkih stena i kamenjara u kanjonima i strmim stranama planinskih visova. To su karakteristična staništa srednje-južnoevropskih planinskih elemenata flore, kao i srazmerno najvećeg broja endemičnih vrsta koje se mogu naći na Tari.

j) Zajednice serpentinskih kamenjara koje generalno nose submediteransko-južnoevropsko planinski biogeografski karakter sa značajnim brojem reliktnih endemičnih tipova.

Na području Tare razvijen je veliki broj livadskih tipova, iako je u suštini livadska vegetacija na ovom području sekundarna tvorevina nastala na staništima različitih šumskih zajednica. Do sada je konstatovano 19 livadskih biljnih zajednica.

Higromezofilne i mezofilne livade na dubokom i srednje dubokom , vlažnom zemljištu predstavljene su sa zajednicama *Rhinantho-Cynosuretum cristati* i *Festuco-Agrositetum subas.typicum* i *subas.nardetosum*. Na suvljem zemljištu smenjuju se sledeći tipovi zajednica: *Danthonietum alpinae*, *Bromo-Plantaginetum mediaeae*, *Poterio-Festucetum valesiaceae* i *Poo molineri-Plantaginetum holostei*. Livadske zajednice na Tari sekundarnog su porekla i antropogeno su uslovljene na staništima raznih šumskih zajednica. Zahvaljujući raznovrsnosti stanišnih uslova, pre svega u pogledu edafskih faktora, reljefa, nadmorske visine, kao i intenziteta antropogenog uticaja i drugih činioca, na Tari je razvijen veći broj livadskih tipova, koji se znatno razlikuju u sinekološkom i sinmorfološkom pogledu.

Na Tari su zastupljena staništa koja se nalaze već na listi značajnih evropskih staništa. Najviši planinski pojas između 1000 i 1280 m zauzimaju pašnjaci tipa Nardetum (travnate zajednice tvrdača 6230).

Poluprirodne formacije značajne za brojne vrste orhideja Festuco-Brometum su takođe zastupljene na Tari.

Planinske tresave predstavljaju značajna i osetljiva staništa koja naseljavaju karakteristične vrste, a nalaze se i na listi zaštićenih staništa u Evropi. Ovakav vid staništa prisutan je u zatvorenim depresijama i dubljim vrtačama sa močvarnim i glinovitim dnom i reka i potoka. Lokalizovano, na više mesta širom Tare utvrđeno je prisustvo vegetacije asocijacija: Eriophoro-Caricetum paniculatae; Molinio-Deschampsietosum cespitosae; Scirpetum silvatici; Lythro (salicaria)-Caricetum paniculatae. U pitanju su zajednice vlažnih i zatresavljenih površina najčešće u zatvorenim depresijama, vrtačama, poplavnim površima pored potoka i sličnim staništima.

U najvišem planinskom pojasu, na nadmorskim visinama od 1240 do 1300 metara razvijene su zajednice tipa Nardetum u kojima dominira Nardus stricta. Livadske zajednice ovog tipa nastale su kao rezultat antropozoogenog faktora, odnosno kao posledica prekomerne i neracionalne ispaše i gaženja. Tip livada (Arrhenatheretum elatioris) u kojima dominira francuska trava je kao i u ostalim delovima Srbije, nastao sejanjem veštačkih livada na staništima različitih prirodnih livadskih zajednica, javlja se u opsegu nadmorskih visina od 550 m do 1050 m.

Na mestima na kojima je šumski pokrivač devastiran različitim uzrocima, sečom šume, izgradnjom puteva, staza, kao i različitim procesima krčenja šume i otvaranja šumskog sklopa došlo je do stvaranja više ili manje izraženih biljnih zajednica: Sambucetum ebuli; Atropetum belladonnae; Epilobietum angustifolii. Zajednica Sambucetum ebuli na Tari se može sresti na mestima pored rubova šuma, duž šumskih puteva i na šumskim čistinama. Zajednicu Atropetum belladonnae sa edifikatorskom vrstom Atropa belladonnae srećemo lokalno duž šumskih puteva i progala.

Zajednica Epilobietum angustifolii može se često sresti duž glavnih puteva gde tokom cvetanja daje okolini crveni aspekt. Na pojedinim mestima duž puteva su žbunovi Epilobium angustifoliae zamenjeni vrstom Epilobium palustre. Na sličnim mestima, pogotovo duž glavnog puta oko Zaovinskog jezera, kao i na sečinama i požarištima (lokalitet Crvene stene i drugi) može se sresti Senecio umbrosus, biljna vrsta zaštićena zabranom sakupljanja.

Zahvaljujući raznovrsnosti biljnog sveta Nacionalni park Tara može se svrstati u floristički značajna područja ne samo naše zemlje već i Evrope. Zbog specifičnog položaja, geografskih karakteristika i istorije samog područja na Tari se može naći mnoštvo flornih elementata od submediteranskih do subalpskih. Planina Tara u biogeografskom pogledu pripada istočno dinarskoj provinciji ilirskog podregiona.

Područje planine Tare u celini odlikuje se refugijalnim karakterom, te se kao opšta konstatacija za Taru može izneti da predstavlja jedinstveni refugijum tercijerne flore kod nas. Poseban značaj imaju retka mikrostaništa (klisure, tresetišta) na kojima su zabeleženi glacialni relikti: Eriophorum latifolium, Goodyera repens, Viola biflora, Leontopodium alpinum, Corallorhiza trifida, Gentiana pneumonanthe, Menyanthes trifoliata.

Na širem području parka do sada je konstatovana gotovo 1/3 flore Srbije.

U flori Nacionalnog parka Tara konstatovano je ukupno 76 endemičnih vrsta. Najzanimljiviji uopšte i svakako najpoznatiji predstavnik endemične i reliktno flore Tare je Pančićeva omorika (Picea omorika).

Sl 7 Pančičeva omorika

	Nacionalni park Tara
Ukupan broj vrsta	1156
Endemične vrste i podvrste	76
Strogo zaštićene vrste	47
Zaštićene vrste	163
CITES	29
Preliminarna crvena lista Srbije	115
Direktiva staništa	2

Na području parka CITES konvencijom (Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore kojom je postignuta međunarodna saradnja u zaštiti određenih vrsta divljih biljnih i životinjskih vrsta od prekomerne eksploatacije putem međunarodne trgovine) zaštićeno je 29 vrsta.

Na preliminarnoj Crvenoj liste flore Srbije ima 115 taksona sa područja Tare (to su taksoni određenog stepena ugroženosti čije populacije je neophodno pratiti i ukoliko dođe do direktnog ili indirektnog ugrožavanja staništa ili samih jedinki, preduzeti mere zaštite).

Pod zaštitom države na području NP „Tara“ se nalazi ukupno 210 vrsta: 47 vrsta su strogo zaštićene, a preostalih 163 taksona su zaštićene vrste.

Područje Nacionalnog parka Tara predstavlja jedno od najznačajnijih centara diverziteta faune sisara u Srbiji. Prema rezultatima dosadašnjih istraživanja faunu sisara čini 53 vrste.

Skoro 70% vrsta je vezano za razne tipove šumskih staništa, a preko 10% za otvorene terene stepskog i šumostepskog tipa.

Područje je značajno pre svega kao stanište za velike zveri poput vuka *Canis lupus* i medveda (*Ursus arctos*). Na području parka trenutno se nalazi najbrojnija populacija medveda u Srbiji i Tara svakako predstavlja najznačajniji populacioni rezervoar za rekolonizaciju vrste na pogodna staništa zapadnih, centralnih i jugozapadnih delova Srbije kao i očuvanje vrste uopšte.

Vrste zveri koji naseljavaju Taru su i divlja mačka – *Felis silvestris*, kuna zlatica *Martes martes* idr. Neophodna su istraživanja u pogledu utvrđivanja prisustva risa *Lynx lynx* na ovom području, s obzirom da postoje mogućnosti i navodi da i ova retka evropska vrsta naseljava područje. Stanovnik vodena staništa u parku je i ugrožena vrsta vidra *Lutra lutra*.

Ukupnoj raznovrsnosti sisara doprinose značajno veći broj tzv. manjih vrsta. Od predstavnika glodara treba istaći prisustvo velike voluharice *Microtus multiplex*, kojoj je Tara jedino stanište u Srbiji, i istovremeno najistočnije stanište na Balkanu.

Bubojedi su predstavljeni u fauni Tare sa 8 vrsta, a posebno je interesantno prisustvo alpske rovčice *Sorex alpinus*.

Najnovija istraživanja ukazuju da područje naseljava izuzetno bogata fauna slepih miševa. Pronađeno je 23 vrste od 30 vrsta zabeleženih u Srbiji, kao i jedna nova vrsta uopšte za Srbiju.

Rupicapra rupicapra-divokoza Značajna vrsta je i divokoza *Rupicapra rupicapra* koja naseljava strme litice kanjona i klisura na području Tare. Pored divokoze Taru naseljavaju i srna (*Capreolus capreolus*) i divlja svinja (*Sus scrofa*).

Zaštita nelovnih vrsta divljači (divlja mačka, kuna belica, jazavac, sivi puh, lasica, veverica, mrki tvor, svraka, golub, jastreb, prepelica, siva vrana, divlja patka, veliki kormoran, siva čaplja) odvija se kroz aktivnosti u cilju sprečavanja uznemiravanja jedinki, uništavanja staništa i protivzakonitog korišćenja.

Posebne mere zaštite sprovodiće se na strogo zaštićenim vrstama: mrki medved, vidra, jarebica kamenjarka i leštarka. Stanje navedenih vrsta je na optimumu, čak i nešto više od optimuma u nekim periodima godine (mrkog medveda) obzirom na radijus kretanja. Procena je da se populacija medveda poboljšala i da se broj kreće između 50-60 jedinki.

Stanovništvo

Teritorija Nacionalnog parka Tara administrativno pripada opštini Bajina Bašta (26 043 stanovnika). Na području Nacionalnog parka i zaštitne zone prisutne su negativne tendencije u pogledu broja stanovnika i starosne strukture, opadanjem stanovnika u selima, dolazi i do starenja populacije.

Zastupljeni demografski trendovi takođe dovode i do smanjenja broja aktivnog stanovništva i to pre svega poljoprivrednog. Veličina domaćinstva je takođe u padu, odnosno smanjuje se broj mnogočlanih domaćinstava, a povećava se broj domaćinstava sa manjim brojem članova. Trend smanjenja broja stanovnika na području parka može se uočiti ukoliko se pogleda broj stanovnika u zadnjih 30 godina u naseljima koja svojom celokupnom površinom pripadaju području parka.

U okviru parka nalazi se i selo Zaovine, celom svojom površinom sa ukupnim brojem od 261 stanovnika. U zaštitnoj zoni Parka na teritoriji opštine Bajina Bašta nalaze se sela i katastarske opštine: Perućac (526 stanovnika), Beserovina (187 stanovnika), Zaugline (280 stanovnika), Solotuša (866 stanovnika). Selo Rača (594 stanovnika) je smešteno u slivu reke Rače sa više zaseoka na brdima sa leve i desne obale. Imanja stanovnika ovih naselja, šume i livade, su uglavnom u granicama Parka.

Zemljište

Površina parka koja je izložena različitim ugrožavajućim faktorima koji dovode do degradacionih procesa i zagađivanja zemljišta. Tokom zadnjih godina došlo je i do prenamene zemljišta (uglavnom poljoprivrednog) u građevinsko zemljište.

Potpuno degradirane površine su pozajmišta i kamenolomi na području parka gde se vrši eksploatacija krečnjaka za različite namene.

U neposrednom okruženju stalnih i vikend naselja prisutno je nesanitarno odlaganje otpada usled čega je identifikovano više lokaliteta na kojima su formirana smetlišta koja ne samo da su izvor zagađivanja zemljišta i voda, već predstavljaju i izvor zaraze. Čest problem predstavlja i otpad koji se odlaže iz krečana.

Voda

Analize i istraživanja u prethodnom periodu ukazuju na to da površinske vode pripadaju pretežno prvoj klasi vode. Podaci analiza za akumulaciju Perućac ukazuju na II klasu vode, a prema podacima Agencije za zaštitu životnu sredine, opasne materije nisu zabeležene u uzorcima vode iz jezera. Čvrsti plutajući otpad predstavlja dugoročni problem na Perućaćkom jezeru čije se rešenje u više navrata pokušalo ali bez značajnijeg uspeha. Posebno značajan uticaj u pogledu zagađenja Perućaćkog jezera predstavlja i veliki broj nelegalno podignutih i postavljenih objekata na samoj obali jezera ali i na njegovoj površini. Na kvalitet voda na području parka najviše utiču otpadne vode koje potiču iz turističkih kompleksa i vikend naselja, čiji se broj objekata naročito povećao zadnjih 10 godina.

Podizanjem nasipa i ustava na Batarskom i Karaklijskom rzavu narušena je njihova prirodnost i promenjeni su uslovi života za živi svet čime je značajno narušen kvalitet životne sredine. Na lokalitetu Burinsko jezero makrofitska vegetacija obrasta slobodnu vodenu površinu i postoji intezivan proces zamuljavanja što sve vodi promeni vodenog ekosistema u močvarni.

Vazduh

Područje nacionalnog parka nije izloženo značajnijim zagađivačima vazduha poput industrijskih objekata ili puteva sa velikim prometom saobraćaja. Najznačajniji vidovi antropogenog zagađenja zastupljeni su u vidu individualnih ložišta iz lokalnih domaćinstava, zatim značajniji izvor zagađenja predstavljaju turistički objekti pre svega hotelski kompleksi koji u zimskom periodu za ogrev ne koriste drvo već mazut i ugalj čijim se sagorevanjem emituju različiti polutanti.

Drumski saobraćaj predstavlja takođe izvor zagađenja vazduha koji nije značajnijeg inteziteta pošto se radi o saobraćajnicama lokalnog karaktera sa malim prometom.

Poseban vid identifikovanih zagađivača vazduha na području Tare predstavljaju krečane koje najviše kao energent koriste drvo ali se dešava upotreba i drugih materijala čijim se sagorevanjem emituju različiti polutanti. Na samom području parka ne postoje stanice za praćenje kvaliteta vazduha. Obzirom da ne postoje objekti i značajniji izvori zagađivanja vazduha može se govoriti o povoljnoj situaciji u pogledu kvaliteta vazduha. Sa druge strane treba naglasiti da Taru karkteriše veliki specijiski diverzitet vrsta lišajeva koje su poznate kao indikatori kvaliteta vazduha.

Klimatski uticaji

Planina Tara pripada zoni umereno-kontinentalne klime koja ima specifičnu makroklimu uslovljenu daljinom od mora, karakteristikama geološke podloge i oro-edafskih uslova uopšte, a posebno blizinom kanjona Drine. Vlažna strujanja iz tog pravca, kao i svakodnevne magle koje se dižu sa Drine, daju tu posebnu specifičnost makroklimе Tare.

Opšta godišnja distribucija padavina i temperature dobijena na osnovu dvadesetogodišnjih merenja u periodu od 1970-1990 godine, jasno pokazuju da regionalna klima planine Tare pripada umereno kontinentalnom ili VI tipu klime prema Walter i Lieth-u (1967.), u izvesnoj meri modifikovane planinskim uticajima. Tačnije, klima Tare pripada blago izmenjenom nešto humidnijem VI 2b podtipu karakterističnom za središnji niz centralnih i istočnih Dinarida koji se odlikuje neznatnim smanjenjem padavina tokom leta pod uticajem mediteranske klime.

Prosečna godišnja suma padavina iznosi 977,3mm. Najviše kiše padne tokom maja a zatim u junu i julu. Sneg najviše pada u januaru.

Glavni pravac duvanja vetrova u Nacionalnom parku su severoistočni i jugozapadni.

Po svojim klimatskim karakteristikama ukupno područje Prostornog plana je pogodno za opstanak i život čoveka i obavljanje najrazličitijih aktivnosti u toku čitave godine. Međutim, u različitim užim predelima područja klimatski uslovi se znatno razlikuju zavisno od visinske razlike, nagiba, ekspozicije i drugih faktora.

Klima Tare u celini se karakteriše svežim do prohladnim letom, dosta hladnom zimom i dosta neznatnim godišnjim kolebanjem temperature vazduha. Srednja januarska temperatura se ne spušta ispod -4,0°C, a julska odnosno, avgustovska se ne penje iznad 20,3°C. Leto je praktično produženo i na prve jesenje mesece, a jesen je u celini toplija od proleća – oktobar je topliji od aprila.

Padavine su obilnije i češće u letnjoj polovini godine, naročito u kasno proleće, sporedni maksimum padavina je u kasnu jesen, zima je prilično suva, a minimum padavina je pri kraju zime.

Zima je na Tari uvek snežna. Sneg počinje da pada početkom novembra, a katkad i ranije, a zadržava se na tlu i do maja. Prosečna dužina trajanja snežnog pokrivača na tlu je 106 dana. Debljina snežnog pokrivača dostiže prosečno 100 cm. Prosečna količina padavina je 828 mm. Maj je najkišovitiji mesec sa 99 mm a februar i mart su meseci sa najmanjom količinom padavina 49 mm.

Ovakav kompleks klimatskih karakteristika određuje režim kontinentalne planinske klime, koja se približava subalpskoj klimi, ali njeno nešto vlažnijoj varijanti. U poređenju sa mnogim drugim planinama u Srbiji, Tara ima izraženiju planinsku klimu sa svežijim letima i hladnijim zimama.

Relativna vlažnost je 83,4% u decembru a u avgustu je najmanje 80%. Visoka vlažnost vazduha odlika je celog područja Tare, a naročito njenog severozapadnog dela. Područje koje pripada opštini Užice ima manji procenat vlažnosti za oko 3% u zavisnosti od godišnjeg doba.

Ruža vetrova pokazuje da su najčešći severoistočni i jugozapadni vetrovi. Od vetroloma najviše strada jela, smrča, bukva a najjači vetrovi se javljaju u februaru i martu.

Osunčavanje na Tari se takođe razlikuje od onog na drugim, pa čak i bliskim planinama. Ono je u proseku godišnje za oko 60 časova manje nego na najbližim planinama istočne Bosne a za 308 časova

U cilju praćenja klimatskih i mikroklimatskih karakteristika područja, kao i klimatskih promena, prikupljaće se terenski podaci, sa meteoroloških stanica sa Mitrovca i Predovog Krsta, ubacivati u bazu podataka i analizirati. Analizirani podaci koristiće se prilikom planiranja mera na sanaciji i revitalizaciji.

Erozija i klizišta

U periodima velikih padavina, na većim nagibima, česte su pojave klizišta sa erozijom tla. Najzastupljeniji vid erozije na području parka je vodna erozija. Otvaranje šumskog sklopa na nagibima, usled delovanja

površinskih voda, dovodi do spiranja i odnošenja zemljišta, što dovodi do pojave erozije tla, pojave klizišta i destabilizacije šumskih ekosistema.

Građevine i nepokretna kulturna dobra i arheološka nalazišta

Oblast planine Tare, pružajući povoljne uslove za život u rečnim dolinama i pobrđu prekrivenom gustim šumama, sačuvala je dokaze o kontinuiranom nastanjivanju od neolita do savremenog doba. Na području Tare, viševjekovnoj prirodnoj strateškoj granici prema severu, česta dvosmerna migraciona kretanja stanovništva negativno su uticala na očuvanost materijalnih tragova starijih kulturnih slojeva.

Prvi značajniji materijalni tragovi kulturno-istorijskog nasleđa, "in situ" datiraju u period jačanja Raške države u XIII-XIV veku, kada se na području njene najsevernije odbrambene granice podiže niz manjih i većih utvrđenja (Zaovine, Višesava, Solotuša).

Na području Nacionalnog parka za zaštitu kulturnih dobara izdvojeno je oko 50,0 ha, čime se obuhvataju svi arheološki lokaliteti i drugi kulturno-istorijski spomenici.

Najznačajnije kulturno-istorijsko nasleđe parka je:

- Manastir Rača iz XIII veka, nepokretno kulturno dobro od velikog značaja (8,53 ha), obuhvata manastirsku crkvu, najveći deo manastirskih poljoprivrednih površina i manastirske objekte. Manastir Rača sa zaštićenom okolinom nalazi se u režimu II stepena zaštite Nacionalnog parka, na oko 6 km od Bajine Bašte, u kanjonu istoimene reke Rača.

Pored duhovnog, manastir Rača je imao izrazit prosvetni značaj, naročito tokom XVII veka, posebno skit Svetog Đorđa, koji je do spaljivanja krajem istog veka, bio prepisivački centar poznat kao „Račanska škola“.

- Solotuški grad iz srednjeg veka,
- Nekropole u Rastištu – lokaliteti „Gajevi“, „Uroševina“ i „Pristoje“ u zaseoku Aluge,
- Škola u Rastištu – na Sedaljki,
- Nekropole u Zaovinama (lokalitet „Biljeg“),
- Objekti narodnog graditeljstva izmešteni iz Zaovina na Kaluđerskim Barama i u naseljima Jagoštica i Rastište. Brvnara osačanka se na teritoriji Tare, Zaovina i Mokre Gore javlja kao najoriginalnija forma narodnog graditeljstva, odnosno tipski oblik kuće šumovite dinarske oblasti u čijem je jednostavnom obliku sadržana geneza za sve kasnije graditeljske objekte.

U delu zaštitne zone Nacionalnog parka koja pripada opštini Bajina Bašta, status zaštićenog objekta ima nekropola stećaka u Perućcu, lokalitet „Mramorje“, iz srednjeg veka, proglašena za nepokretno kulturno dobro od izuzetnog značaja. Nekropola „Mramorje“ u Perućcu je zaštićen prostor arheološkog lokaliteta koji se naslanja na spoljnu severnu granicu Nacionalnog parka „Tara“. Ova srednjovekovna nekropola monolitnih kamenih obeležja - stećaka po broju se (od prvobitno zabeleženih oko 200 danas je sačuvano oko 70) i izgledu (tokom vremena formirani su pravilni redovi) svrstava među najbolje sčuvane u Srbiji. Od 2016.godine navedena nekropola stećaka u Perućcu kao i dve nekropole stećaka u Rastištu (Gajevi i Uroševina) nalaze se na Listi svetske kulturne baštine.

Pored navedenih, evidentirani su lokaliteti i objekti:

- nekropole u Geočićima (lokalitet „Ridovi-mramorje“), Beserovini (lokalitet „Selišnica“),
- narodna arhitektura, stambena i ekonomske zgrade u Zaovinama i Perućcu,
- spomenici i spomen obeležja iz NOB-e i ratova za oslobođenje na području naselja Rača, Solotuša, Zaovine: Rača – spomen česme ispred zadruženog doma i na mestu zvanom „Kučane“, grobnica na putu

između Kaluđerskih bara i Bajine Bašte i spomen ploča palim borcima NOB-e i žrtvama fašističkog terora na zgradi zadrnog doma;

Solotuša – spomen čemmu ispred školske zgrade i zadrnog doma; Zaovine – spomen kosturnica (kapela) posvećena izginulim u Prvom i Drugom svetskom ratu, u zaseoku Jezdići,

- škole u Rači, Perućcu i Solotuši građene početkom XIX veka,

- objekti narodnog graditeljstva na Kaluđerskim Barama izmešteni prilikom gradnje reverzibilne hidroelektrane u Zaovinama,

- crkve brvnare, građene krajem XVIII i početkom XIX veka treba štititi, jer predstavljaju odraz vremena u kome su nastale.

Pejzaž

Pejzaž se može okarakterisati kao vizuelni fenomen kreiran i predstavljen različitim karakteristikama, crtama i uticajima. Pejzaž kreiraju vidljive karakteristike zemlje, uključujući fizičke elemente kao što su reljefni oblici, zatim vodna tela, živi elementi zemljinog prekrivača, ljudski elementi kao što su korišćenje zemljišta, građevine i strukture, kao i periodični elementi osvetljenja i vremenskih uslova.

Područje Nacionalnog parka Tara obuhvata veći deo planine Tare i planinu Zvezdu koje su razdvojene klisurom reke Dervente. Predeona raznolikost parka posledica je prirodnih vrednosti i predela koji se smenjuju sa antropogeno izmenjenim predelima uključujući i naselja, zaseoke i novostvorene turističke sadržaje.

Čitavo područje predstavljeno je sa skupom planinskih uzvišenja i izraženih površi koje su ispresecane brojnim klisurama i kanjonima. Sa severa i severozapada park oivičavaju moćne litice i krečnjačke strane kanjona reke Drine, koje dostižu visinu na nekim mestima i do 1000m.

Tara kao krečnjačko područje odlikuje se čitavim nizom krečnjačkih oblika reljefa od neobičnih stena i litica do jama i krečnjačkih depresija i uvala.

Šume dominiraju većinom područja Tare, zauzimajući 63% površine parka, antropogeno uslovljeni predeli 36,77% , a vodotoci i vodene površine samo 0,23%.

Posebnu vrednost predeonj raznolikosti daju šumski proplanci i travni površine koje se mozaično smenjuju na području sa nepreglednim šumskim prostranstvima.

Nažalost, biološka raznovrsnost, kao i predeona raznovrsnost su ugrožene zbog gubitka predela travnih površina, sve manje košenja livada, dovodi do gubitka navedenih staništa. Ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mere doći će do obrastanja šumom navedenih površina i nepovratnog gubitka biološke raznovrsnosti i vrsta koje su vezane za navedene tipove staništa.

Bogatstvo prirodnih i kulturno-istorijskih vrednosti, pre svega prirodne, duhovne, istorijske i kulturne vrednosti, čine da Tara predstavlja jedinstven spomenik u geološkom, geomorfološkom, litološkom i stratigrafskom smislu i ima izuzetan biološki, istorijski, obrazovni, naučni, kulturni i istorijski značaj. Sa aspekta zaštite ovo područje je funkcionalno i ekološki povezano sa susednim područjima Parka prirode "Šargan – Mokra gora", i dalje ka jugu sa zaštićenim područjima Zlatibora i Zlatara, čineći ekološki izuzetno značajan pojas uz samu državnu granicu koji se proteže u kontinuitetu od severa ka jugu, oslanjajući se na planinske masive sa leve strane Drine i Lima, sa jedne, kao i na vredne prirodne prostore zapadno od Drine, sa druge strane, u Bosni i Hercegovini (Republici Srpskoj).

Ovo područje ima i značajne prirodne razvojne resurse i potencijale, koji se ogledaju u značajnom šumskom fondu, poljoprivrednom zemljištu naročito pogodnom za razvoj stočarstva i voćarstva, kao i prirodnim i stvorenim uslovima za razvoj širokog spektra turističkih aktivnosti.

Čitavo područje Tare sa divljim kanjonima predstavlja sistem raznovrsnih i često kontrastnih predela, od onih koji po svojoj strukturi podsećaju na borealne tajge sa tresetištima, preko tipičnih predela srednjoevropskih listopadnih šuma, do predela koji neodoljivo podsećaju na mediteranske krečnjačke ili serpentinitne kamenjare i litice.

Znak raspoznavanja planine Tare nisu samo duboke i divlje klisure i kanjoni, nego i bujne, guste, autohtone četinarske šume koje je čine najšumovitijom planinom Srbije i Evrope.

U ovom nacionalnom parku se nalaze brojni tragovi preistorije, antičke, rimske, vizantijske i srpske kulture. Manastir Rača i nekropole nadgrobni spomenika iz XIV i XV veka dragocenosti su srpske srednjovekovne baštine. Skladne dinarske brvnare izgrađene od drveta i kamena, vodenice na zahuktalim potocima, seoska naselja rasuta po živopisnom prostoru, odraz su tradicionalnog narodnog neimarstva i prepoznatljiv tarski pejzaž.

Regenerativni kapacitet prirodne sredine

Sadašnji reljef područja - Nacionalnog parka Tara nastao je uzajamnim dejstvom endogenih i egzogenih geoloških procesa koji su modelirali geološku podlogu. Endogeni procesi uslovili su formiranje planinskih masiva Tara i Zvezda, dok su egzogenim procesima stvoreni mezo- i mikroplastika na inicijalnoj tektonskoj osnovi. Pored ovih prirodnih geomorfoloških procesa prisutan je, iako još ne preovlađujući, antropogeni proces.

Na predmetnim parcelama planirana je izgradnja stambenog objekta- kuća za odmor. Novoplanirani objekat će imati dve stambene jedinice: Stambena zgrada sa dva stana (kuća za odmor sa dva stana).

Kolski i pešački pristup parcelama je sa javne saobraćajnice (javna saobraćajnica je predviđena planom na k.p.br. 1144/1 KO Konjska reka), a preko sledećih parcela: 909/23, 909/21, 912/7 i 912/2 sve KO Konjska reka, za koje vlasnici predmetnih parcela (Investitori) imaju pravo stalne službenosti prolaza, na osnovu Sporazuma o konstituisanju prava stalne službenosti prolaza, zaključenog dana 04.06.2021. godine. Na susednim parcelama nema objekata koji bi svojom dispozicijom ili volumenom uticali na uslove gradnje.

3.3 Apsorpcioni kvalitet prirodne sredine, uz obraćanje posebne pažnje na močvare, priobalne zone, planinske i šumske oblasti, posebno zaštićena područja (prirodna i kulturna dobra i gusto naseljene oblasti)

Planina Tara predstavlja površ dinarskog pravca pružanja i pripada delu starovlaških planina (Starovlaška - raška visija). Nalazi se na krajnjem zapadu Srbije zahvatajući područje ograničeno laktastim tokom Drine između Višegrada i Bajine Bašte.

Na osnovu člana 10. Zakona o nacionalnim parkovima definisano je da „na području Nacionalnog parka utvrđuju se režimi zaštite I, II i III stepena, na koje se primenjuju zabrane i ograničenja radova i aktivnosti, utvrđene Planom upravljanja i propisima kojima se uređuje zaštita prirode. Plan upravljanja i Prostorni plan područja posebne namene ne smeju biti u suprotnosti.

Režim zaštite III (trećeg) stepena P=13.153,51 ha 52,63%

Režim zaštite III stepena obuhvata sve površine van I i II stepena zaštite, poljoprivredne površine, površine pod šumama, građevinska zemljišta, zona namenjena za održivo korišćenje I razvoj, infrastrukturnu gradnju, lov i ribolov, turističke zone.

Prostor NP „Tara” obiluje prirodnim potencijalima, koji mu obezbeđuju specifičnu ulogu u vidu bitnog elementa regionalnog progressa I razvoja. Sama činjenica da je područje Tare proglašeno za nacionalni park, predstavlja područje od regionalnog značaja I potencijalnog međunarodnog značaja, što mu daje jednu od vodećih uloga u razvoju Republike Srbije. Prostorno funkcionalna implikacija geografsko-saobraćajnog položaja Tare dodeljuje joj I saobraćajni značaj u povezivanju sa susednim državama, pograničnim položajem, kao I postojanjem puta E -761 (Višegrad- Užice-Kraljevo- Pojate, veza sa E-75).

Propisan je poseban režim zaštite za bogatu floru I faunu koji zahteva očuvanje retkih I ugroženih vrsta, kao I uvećanje brojnosti postojeće populacije sitne I krupne divljači. U tom smislu, šume Tare predstavljaju jedan od prioriteta kao područja prostorno- funkcionalnog razmeštaja budućih I sadašnjih lovno- uzgojenih centara I parkova divljači.

Bogatstvo rečnih tokova, hidroakumulacije, kao i dva jezera I HE Bajina Bašta, uvrstilo je proctor Tare u red striktnog režimaa zaštite kvaliteta I propisanog korišćenja vodnog potencijala (zaštita I racionalno korišćenje voda, kao zadatu kategoriju pripadanja I I II klasi kvaliteta, celovito korišćenje hidropotencijala.

Prostor Tare I okoline je istražna zona na kojoj postoji određena koncentracija metala i nemetala. U rejonu Perućca je manje ležište metala (ruda nikla i dr.), a oko Bajine Bašte nemetala i građevinskog materijala. Područje plana pripada slivnom području Drine tj. rečnom sistemu za korišćenje, uređenje I zaštitu voda I hidroenergetsko korišćenje Drina sa Limom i Uvcem.

Unapređenje životne sredine zasnovano je na racionalnom korišćenju prirodnih resursa, povećanju energetske efikasnosti, uz korišćenje obnovljivih izvora energije I uvođenje čistijih tehnoloških rešenja (posebno energetskih I saobraćajnih), temeljnom I sistematskom čišćenju Republike Srbije I principu odlaganja otpada, znatnom smanjenju negativnih uticaja u urbanom I ruralnom okruženju, razvojem zelenih površina u gradovima, pošumljavanjem I uređenjem predela I drugim merama oje će obezbediti zdraviji I udibniji život u Republici Srbiji, u skladu sa višim standardima u Evropi.

U skladu sa Planom upravljanja Nacionalnim parkom „Tara” za period 2020-2029. godina u režimu III stepena ograničava se izgradnja naselja i širenje njihovih građevinskih područja. Izgradnja stambenih objekata u režimu zaštite III stepena zaštićenih područja definisana je čl. 35. st. 8. Zakona o zaštiti prirode, a članom 5. Uredbe o režimima zaštite, ograničena je izgradnja stambenih objekata, i to na izgradnju unutar i oko postojećih naselja i na izgradnju individualnih stambenih objekata.

Prema članu 55. stav 1. Zakona o zaštiti prirode organizacija, korišćenje, uređenje prostora i izgradnja objekata na zaštićenom prirodnom dobru vrši se na osnovu prostornog plana područja posebne namene.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara” („Službeni glasnik RS”, br. 44/20), predmetne katastarske parcele nalaze se u obuhvatu Plana detaljne razrade „Sekulići”, u okviru granica građevinskog područja, stanovanje male gustine.

U skladu sa gore navedenim, izdato je Rešenje o uslovima zaštite prirode za predmetnu izgradnju stambenog objekta na k.p. br. 912/4 i 912/5, K.O. Konjska Reka, opština Bajina Bašta, uz primenu navedenih mera i ograničenja. Za sve druge radove/aktivnosti na predmetnom području, ili promene planske/projektne dokumentacije, potrebno je podneti novi zahtev. Podnosilac zahteva je u obavezi da o dobijenom rešenju, uslovima i aktivnostima obavesti upravljača zaštićenog područja.

4.0 KARAKTERISTIKE MOGUĆEG UTICAJA

Mogući uticaji na životnu sredinu se mogu razmatrati na osnovu analize postojećeg stanja na terenu u svim fazama realizacije projekta i eksploatacije objekta, kao i mogućih uticaja po prestanku korišćenja predmetnog projekta.

Realizacija projekta se planira na lokaciji koja je definisana Prostornim planom područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara” („Službeni glasnik RS”, br. 44/20) i Planom detaljne razrade „Sekulići”, u okviru granica građevinskog područja, stanovanje male gustine.

U toku izgradnje novih objekata predviđaju se uticaji na životnu sredinu karakteristični za gradilišta. Ovi uticaji biće svedeni na minimalni nivo primenom mera iz projektne dokumentacije i dokumentacije koja se odnosi na gradilište, kao i kvalitetnom organizacijom rada i primenom novih tehnologija u građevinarstvu.

Građevinski otpad i šut koji će generisati u toku realizacije projekta biće odlagani u skladu sa pozitivnim nacionalnim propisama u oblasti upravljanja otpadom.

Korišćenjem predmetnog projekta, s obzirom na činjenicu da se radi o stambenom objektu koji će se koristiti povremeno, ne predviđa se narušavanje kvaliteta životne sredine i značajan uticaj na životnu sredinu u bilo kom segmentu.

U toku korišćenja objekta ne predviđa se upotreba štetnih i opasnih materija, tako da se može doneti zaključak da za predmetni projekat ne postoji verovatnoća pojave akcidenta, osim eventualno pojave požara.

4.1 Obim uticaja (geografsko područje i brojnost stanovništva izloženog riziku)

Obzirom na karakteristike lokacije, karakteristike planiranog projekta, karakteristike primenjene tehnologije i organizaciju rada prilikom izgradnje, očekivani, procenjeni obim uticaja na neposredno i šire okruženje, životnu sredinu, zdravlje stanovništva, biodiverzitet, uz primenu preventivnih mera, kao i

poštovanje normi i standarda u razmatranoj zoni i u obimu aktivnosti planiranih u okviru realizacije projekta, ne predviđa se povećavani negativni uticaj na životnu sredinu. Obim uticaja najviše se može manifestovati u zoni projekta, a kada je stanovništvo izloženo ovom riziku u pitanju onda se ovaj uticaj može svesti samo na ljude koji se zateknu u zoni projekta. Obzirom na namenu lokacije funkcionisanje projekta ne može proizvesti složenije uticaje i biće u zakonski prihvatljivim okvirima.

4.2 Priroda prekograničnog uticaja

Obzirom da za planirani Projekat nisu karakteristični prekogranični uticaji, iz tog razloga nisu predmet razmatranja.

4.3 Veličina i složenost uticaja

Redovni rad Projekta nema značajnih uticaja na medijume životne sredine, uz poštovanje propisanih procedura, kao i mera zaštite životne sredine, čime se verovatnoća javljanja značajnih uticaja na medijume životne sredine svodi na minimum, odnosno, na malu verovatnoću javljanja značajnih uticaja na životnu sredinu. Uticaji planiranog Projekta na životnu sredinu pri redovnom radu Projekta su mali i lokalnog karaktera, tako da sa aspekta veličine i složenosti uticaja na životnu sredinu, planirani Projekat predstavlja održivo i ekološki prihvatljivo rešenje za analiziranu zonu i šire okruženje.

Uticaj projekta na životnu sredinu nije značajan s obzirom na karakteristike planiranog projekta, bez obzira na samu lokaciju projekta koja se nalazi u okviru III zone nacionalnog parka Tara.

Stambeni objekat će se koristiti povremeno, i iz tog razloga je eventualni uticaj projekta na životnu sredinu biće ograničen i kratkotrajan, a odnosi će se, pre svega, na upravljanje otpadom i otpadnim sanitarnim vodama.

4.4 Verovatnoća uticaja

Redovni rad Projekta nema značajnih uticaja na medijume životne sredine, uz poštovanje propisanih procedura, kao i mera zaštite životne sredine u toku realizacije Projekta, čime se verovatnoća javljanja značajnih uticaja na medijume životne sredine svodi na minimum, odnosno na malu verovatnoću javljanja značajnih uticaja na životnu sredinu.

4.5 Trajanje, učestalost i verovatnoća ponavljanja uticaja

Redovni rad Projekta na predmetnoj lokaciji neće izazvati trajne posledice po stanje medijuma i životne sredine u široj prostornoj celini. Svi potencijalni uticaji su mikrolokacijskog karaktera, kratkotrajni, kratkoročni, bez verovatnoće ponavljanja. Ne očekuju se pojave značajnijih negativnih uticaja na životnu

sredinu, a samim tim trajanje, učestanost i verovatnoća ponavljanja negativnih uticaja na životnu sredinu ne mogu biti značajnije izraženi.

4.5 Verovatnoća akcidenta i udesnih situacija na lokaciji

Akcidentne situacije, koje mogu nastati na lokaciji, a mogu se predvideti su prosipanje naftnih derivata iz angažovane mehanizacije u fazi izgradnje i požar. Ali, uz striktno poštovanje propisanih procedura, tehničko-tehnoloških mera i discipline u okviru zone izvođenja radova, poštovanja uslova i saglasnosti, mera upravljanja rizikom, kao i zakonskih normi i važećih standarda neće predstavljati rizik po životnu sredinu i stanovništvo u širem okruženju.

5.0 PRIKAZ GLAVNIH ALTERNATIVA KOJE SU RAZMATRANE

Izbor lokacije je bio uslovljen urbanističkim parametrima, mogućnostima lokacije i prostornim položajem planiranog objekta u okviru Nacionalnog parka. Predmetna lokacija je, prema svim prethodnim zahtevima Nosioca Projekta, ispunjavala uslove. Uz poštovanje mera i uslova nadležnih organa, preduzeća i institucija i odredbi Prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara", predložena i usvojena lokacija je u skladu sa pravilima uređenja i građenja datim u planskim dokumentima i neće uticati na kapacitet prostorne celine. Integritet prostora će biti očuvan, a biće obezbeđeni i prihvatljivi uslovi životne sredine na principima održivog razvoja. Izabrana lokacija i realizacija Projekta izgradnje objekta stambene zgrade sa dva stana na k.p. br. 912/4 i 912/5 Ko Konjska Reka, neće predstavljati rizik za životnu sredinu, korisnike prostora i stanovništvo u neposrednom i širem okruženju. Izbor predmetne lokacije je zasnovan na:

- Opštim i posebnim karakteristikama lokacije,
- Lokacija planiranog Projekta je u kategoriji šumskog zemljišta 5. klase;
- Pretežna namena na kp 912/4 i 912/5 je stanovanje male gustine u površinama ostale namene,
- Svi parametri i uslovi iz Prostornog pklana i Plana detaljne regulacije naseljske celine Sekulić i svih nadležnih organa se mogu ispoštovati, što je potvrđeno Lokacijskim uslovima br. 350-02-02506/2021-07 koji su izdati od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture;
- Prostorne mogućnosti i kapacitet lokacije dozvoljavaju izbor ponuđenog rešenja;
- Lokacija je pristupnom saobraćajnicom, dobro povezana sa okruženjem;
- Lokaciju je moguće adekvatno infrastrukturno opremiti i komunalno urediti, u skladu sa zahtevima planirane namene, a prema uslovima i saglasnostima nadležnih preduzeća i organizacija;
- U neposrednom okruženju nema zaštićenih prirodnih i kulturnih dobara, izvorišta vodosnabdevanja, terena i područja za sport i rekreaciju;
- U blizini lokacije nema istorijskih, kulturnih, javnih i drugih objekata i sadržaja koji bi mogli biti ugroženi radom Projekta.

Predmetna lokacija se nalazi u okviru naseljske celine Sekulić, u površinama ostale namene- stanovanja male gustine u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka "Tara" u opštini Bajina Bašta. Kao kompatibilni sadržaji uzokviru pretežne namene stanovanje malih gustina, dozvoljene su kompatibilne namene: trgovina i usluge, ugostiteljstvo, sport i rekreacija i sl. Nosilac projekta namerava da lokaciju koristi samo za stanovanje i to povremeno za potrebe odmora. U okviru same lokacije, vršena je analiza mogućih alternativa vezanih za izbor funkcija i sadržaja i izbor energenata.

Izbor varijantnog rešenja organizacije lokacije i objekta predstavlja najbolje ponuđeno rešenje sa aspekta:

- Najbolje organizacije prostora prema funkcionalnim, urbanističkim i protivpožarnim uslovima;
- Najbezbednijeg pešačkog i kolskog kretanja na lokaciji;
- Mogućeg izbora dostupnih energenata. Na osnovu vrednovanja ponuđenih varijanti, Nosilac Projekta je izabrao predmetnu lokaciju za realizaciju planiranog Projekta izgradnje kuće za odmor sa dva stana. Sa ekološkog aspekta, poštujući principe održivog razvoja, na predmetnoj lokaciji je moguća realizacija planiranog Projekta, uz maksimalno poštovanje uslova imaoća javnih ovlašćenja i mera zaštite životne sredine.

6.0 OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE KOJI MOGU BITI IZLOŽENI UTICAJU

Stanje životne sredine i procena kapaciteta, data je na osnovu podataka iz prostorno-planske i urbanističke dokumentacije, vrednovanja prostora sa aspekta prirodnih karakteristika, stvorenih vrednosti, uslova nastalih u prostoru u prethodnom periodu, podataka monitoringa, kao i identifikacijom potencijalnih izvora zagađenja na analiziranom području. Lokacija planiranog Projekta izgradnje kuće za odmor sa dva stana, spratnosti Su+Pr+Pk, nalazi se na području potes Sekulić na Tari u opštini Bajina Bašta. Na lokaciji i u okruženju nema značajnijih izvora zagađivanja iz tehnoloških procesa i eksploatacije prirodnih resursa. Neposredno okruženje lokacije čini pojedinačni objekti namena stanovanje, nekategorisane saobraćajnice i fragmentisani šumski kompleksi. U skladu sa Planom upravljanja Nacionalnim parkom „Tara” za period 2020-2029. godina u režimu III stepena ograničava se izgradnja naselja i širenje njihovih građevinskih područja. Izgradnja stambenih objekata u režimu zaštite III stepena zaštićenih područja definisana je čl. 35. st. 8. Zakona o zaštiti prirode, a članom 5. Uredbe o režimima zaštite, ograničena je izgradnja stambenih objekata, i to na izgradnju unutar i oko postojećih naselja i na izgradnju individualnih stambenih objekata.

Prema članu 55. stav 1. Zakona o zaštiti prirode organizacija, korišćenje, uređenje prostora i izgradnja objekata na zaštićenom prirodnom dobru vrši se na osnovu prostornog plana područja posebne namene.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara” („Službeni glasnik RS”, br. 44/20), katastarske parcele nalaze se u obuhvatu Plana detaljne razrade „Sekulići”, u okviru granica građevinskog područja, stanovanje male gustine.

U toku radova na izgradnji planiranog objekta, očekuje se angažovanje teške mehanizacije, pa se očekuju emisije u vazduh i impulsna buka. Svi ti uticaji su lokalnog karaktera, vremenski i prostorno ograničeni. Akcidenti pri uređivanju lokacije mogu biti slučajno procurivanje goriva ili maziva iz angažovane mehanizacije, što predstavlja pojavu male verovatnoće u slučaju angažovanja ispravne mehanizacije. U toku redovnog rada Projekta, zbog prisustva motornih vozila, atmosferske vode mogu biti zauzete i kao takve mogu imati negativan uticaj na zemljište, podzemne i površinske vode. Na lokaciji, gde se planira izgradnja objekta, generisaće se različite vrste otpada i otpadnih materija. Upravljanje otpadom koji će nastajati mora biti usklađeno sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima. Otpad mora biti evakuisan sa lokacije preko nadležnog komunalnog preduzeća i ovlašćenih Operatera koji poseduju

Dozvolu za upravljanje opasnim/neopasnim otpadom. Akcidenti na lokaciji su male verovatnoće, kratkotrajni, lokalnog karaktera. Za sprečavanje akcidenta na lokaciji primeniće se sve preventivne i tehničke mere zaštite, u skladu sa važećom zakonskom regulativom. U slučaju nastanka požara primeniće se sve projektovane mere za zaštitu od požara, uz upotrebu odgovarajuće opreme za protivpožarnu zaštitu od strane, kako pojedinca tako i vatrogasne jedinice iz nadležnosti vatrogasne službe. Na predmetnoj lokaciji, nisu identifikovani pokazatelji nestabilnosti terena, pojave klizišta, sleganja terena, erozije. Predmetnu lokaciju karakteriše pre svega, dobra provetrenost i otvorenost, te se na osnovu ruže vetrova za šire područje, može zaključiti da se na lokaciji i u širem okruženju ne očekuje prekoračenje dozvoljenih koncentracija zagađujućih polutanata atmosfere.

Realizacija i redovni rad Projekta, mora biti sproveden na principima održivog razvoja, uz planiranje, projektovanje i sprovođenje svih preventivnih mera, mera za sprečavanje i otklanjanje štetnih uticaja, mera zaštite i monitoringa životne sredine.

7.0 OPIS ČINILACA ŽIVOTNE SREDINE KOJI MOGU BITI IZLOŽENI UTICAJU

Mogući uticaji na životnu sredinu, od strane planiranog Projekta, moraju biti razmatrani sa svih aspekata u cilju utvrđivanja mogućeg obima i veličine uticaja, složenosti i verovatnoće, trajanja, učestalosti, mogućnosti ponavljanja negativnih uticaja sa posledicama u životnoj sredini.

Mogući uticaji koje treba analizirati i razmatrati su:

- u toku realizacije Projekta;
- u toku redovnog rada Projekta;
- u slučaju udesa (akcidenta na lokaciji);
- u slučaju prestanka rada Projekta.

U fazi realizacije Projekta - izvodiće se radovi na izgradnji stambenog objekta – kuće sa dva stana. Angažovana mehanizacija će izazvati emisije gasova u vazduh, impulsne buke, prašine, generisanje građevinskog otpada i viška zemlje. Prisustvo mehanizacije, građevinskog otpada i neuređenost lokacije u fazi realizacije predstavlja vid vizuelne degradacije. Ukoliko u toku izvođenja radova na objektima, dođe do povećane emisije prašine, istu je potrebno smanjiti prskanjem vodom. Ne očekuje se prekoračenje graničnih nivoa buke na lokaciji. Nosilac Projekta je dužan da u fazi realizacije koristi ispravnu mehanizaciju, čime će potencijalni uticaji na životnu sredinu biti svedeni na minimum. Nosilac Projekta je u obavezi da građevinski otpad organizovano prikuplja i ukloni sa lokacije u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća i Odluke lokalne samouprave.

Uticaji u toku redovnog rada – Objekat je planiran kao savremeni stambeni objekat, pa njegovi uticaji ne predstavljaju uticaje od posebnog značaja na životnu sredinu. U toku redovnog rada na lokaciji Projekta stvaraće se otpadne materije: otpad za čije upravljanje su projektovane mere, u skladu sa pravilima uređenja i uslovima zaštite životne sredine u skladu sa Prostornim planom područja namene

Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. gl. RS", br. 44/2020). Nastali otpad, kao posledica osnovne funkcije planiranog objekta (komunalni, ambalažni i drugi), nastajao na lokaciji od boravka korisnika. Komunalni otpad će se u okviru planiranog Projekta sakupljati i odlagati prema uslovima nadležnog komunalnog preduzeća. Iznošenje komunalnog otpada će se obavljati kontrolisano i organizovano, preko nadležnog komunalnog preduzeća/operatera (koji poseduje dozvolu za upravljanje otpadom), a što se potvrđuje Ugovorom o pružanju usluga. Potencijalni uticaji na životnu sredinu su direktne i akcidentne emisije zagađujućih komponenata u vodu, zemljište i vazduh. Sagledavajući osnovne karakteristike planiranog Projekta, može se konstatovati da se u toku redovnog rada u predmetnom objektu stvaraju sledeće otpadne materije i polutanti, potencijalni zagađivači životne sredine:

- građevinski otpad;
- komunalni otpad;
- reciklabilni otpad;
- uslovno čiste atmosferske vode;
- potencijalno zauljene otpadne vode;
- sanitarno-fekalne otpadne vode.

Na planiranom nivou potrebnog uređenja i opremanja lokacije i tehnologije rada razmatraće se moguće ugrožavanje životne sredine, sa aspekta mogućih ugrožavanja njenih medijuma. Očekuje se minimalno povećanje sadržaja produkata sagorevanja motornih vozila kao što su: čađ, NO_x, SO₂, PbO (ukupno 2 parking mesta na parceli – 2 automobila). Do uticaja na vode može doći u slučaju:

- neadekvatnog postupanja sa čvrstim otpadom i otpadnim vodama;
- nestručnog i neovlašćenog pražnjenja sadržaja vodonepropusnih septičkih jama.

Tokom rada nastajao različite vrste opasnog otpada (različita otpadna ambalaža, mešani komunalni otpad), koje će zagađivati okolinu, ukoliko se ne osigura pravilno postupanje sa otpadom, odnosno u skladu sa Pravilnikom o načinu postupanja sa otpacima koji imaju svojstva opasnih materija („Sl. glasnik RS”, br. 12/95). Ako i dođe do nekih zagađenja, te promene zemljišta biće lokalnog karaktera. Redovni rad Projekta ne predstavlja pretnju po životnu sredinu na lokaciji, neposrednom i širem okruženju, imajući u vidu: namenu i kapacitet, izbor energenta, planiranu komunalnu i ostalu infrastrukturu opremljenost, upravljanje otpadom, saobraćajno rešenje na lokaciji, prirodne karakteristike i ružu vetrova. Analizirajući uticaje redovnog rada Projekta na činioce životne sredine, može se zaključiti da planirani objekat, ne predstavlja značajni izvor zagađivanja, negativnih uticaja i neugodnosti na lokaciji i okruženju, te je njegova realizacija i redovni rad ekološki prihvatljiv i održiv. Za vreme redovnog rada, neće doći do ugrožavanja flore i faune. Lokaciji na kojoj je planirana izgradnja kuće za odmor je definisana kao šumsko zemljište I to šuma 5. Klase. Prilikom izgradnje je neophodno držati se urbanističkih parametara (min 40% zelenih površina u kontaktu sa tlom). Implementacija Projekta i eksploatacija objekta neće dovesti do negativnih uticaja na faunu posmatranog područja. Predmetni objekat neće uticati na promenu klimatskih uslova uže ili šire okoline, zbog zauzimanja malog prostora i neemitovanja zagađujućih materija u atmosferu. Realizacija i rad objekta- kuće za odmor, neće negativno uticati na predeone i pejzažne vrednosti urbanističke i prostorne celine. Planirani objekat je pažljivo dizajniran i uz korišćenje prirodnih materijala doprineće dobrom uklapanju u ambijentalnu

celinu kojoj pripada, saglasno pravilima uređenja i pravilima građenja datim Prostornim planom područja namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. gl RS", br. 44/2020), i detaljnom razradom za naselje Sekulić.

Mogući uticaji u slučaju akcidenta na lokaciji, mogu se javiti u svim fazama realizacije Projekta. U fazi pripreme terena, uređivanje lokacije i svih zemljanih radova, kao i u toku izgradnje objekata i infrastrukture, može se desiti akcidentno prosipanje ili procurivanje nafte i naftnih derivata iz angažovane mehanizacije i transportnih sredstava. U slučaju takvih događaja potrebno je odmah pristupiti sanaciji terena. Za potrebe hitnog reagovanja u udesnim situacijama, izvođač radova na lokaciji mora obezbediti adekvatnu posudu sa sorbentom (pesak, strugotina ili druga vrsta sorbenta). Otpad nastao sanacijom pakuje se u nepropusne posude sa poklopcem, čuva kao opasan otpad u skladu sa Pravilnikom o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada („Sl. glasnik RS”, br. 92/10 i 77/21) i predaje ovlašćenom operateru koji poseduje dozvolu za upravljanje odgovarajućom vrstom otpada. Uz angažovanje ispravnih vozila i mehanizacije i redovno održavanje, ovo su akcidenti male verovatnoće. Važna činjenica je i to da, ukoliko do akcidenta dođe, količina ispuštenih naftnih derivata je mala (maksimalno zapremina jednog rezervoara) tako da će potencijalne posledice biti male i lokalnog karaktera.

Požar je potencijalno mogući udes i može uticati na bezbednost ljudi i stanje medijuma životne sredine za vreme i posle akcidenta. Iako za izgradnju navedenog objekta nije propisana zakonska obaveza pribavljanja saglasnosti na tehničku dokumentaciju utvrđena čl. 33., 34. i 35. Zakona o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS” br. 111/2009, 20/2015, 87/2018 i 87/2018 - dr. zakoni), a shodno tome ni obaveza pribavljanja uslova u pogledu mera zaštite od požara, prema dokumentu br. 217-457/22 ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021 od 12.01.2022. izdatim od strane Sektora za vanredne situacije potrebno je u fazi projektovanja i izvođenja radova sa svim pripadajućim instalacijama, opremom i uređajima primeniti mere zaštite od požara utvrđene važećim zakonima, tehničkim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštite od požara uključujući izradu i Glavnog projekta zaštite od požara koji mora biti sastavni deo tehničke dokumentacije (Projekata za izvođenje) za izgradnju objekta.

Postupanje prema Zakonom propisanoj proceduri zaštite od požara, rizik od pojave požara kao udesa na lokaciji biće sveden na malu verovatnoću pojave. Procena rizika od akcidentnih situacija na lokaciji Projekta se može izvršiti na osnovu identifikacije hazarda, procene verovatnoće nastanka i analize posledica. Procena verovatnoće nastanka udesa i rizika vrši se na osnovu analize Projekta delatnosti koja predstavlja turizam i ugostiteljstvo. Na taj način se može dati prikaz uzroka koji mogu dovesti do akcidenta:

- ljudske greške;
- prirodne katastrofe i
- spoljašnji akcidenti.

Pored identifikacije, za procenu rizika je potrebno izvršiti i analizu posledica koja ima za cilj da predvidi obim mogućih efekata udesa, veličinu štete i obim odgovora za udes.

Svi potencijalni uzroci nastanka požara svedeni su uglavnom na ljudski faktor. Prenošnje požara iz okoline, takođe, može biti uzrok javljanja požara na lokaciji planiranog Projekta. Karakteristike objekta i izbor opreme protivpožarne zaštite predstavljaju najbolje ponuđeno rešenje zaštite od pojave požara. U slučaju pojave požara ne postoji verovatnoća širenja van planiranog objekta i lokacije. Požar koji se ne lokalizuje i neutrališe u trenutku inicijacije može usloviti emisiju aeropolutanata koji bi mogli usloviti kratkotrajno, akutno zagađivanje na lokaciji, neposrednom i širem okruženju. Drvo spada u grupu čvrstih zapaljivih materija. Stepenn zapaljivosti drveta zavisi od vrste drveta, veličine komada drveta, obrađenosti površine, vlažnosti. Osušeno drvo sadrži 40-60% celuloze, 25-30% lignina, 12-17% smole, tanina, drvene gume, voska, šećera i mineralnih materija. Elementarni sastav drveta je oko 50% ugljenika, 43% kiseonika, 6% vodonika, 0,3% azota i 0,5% pepela. Sagorevanje drveta se vrši u više faza. Do paljenja dolazi na temperaturama od 250-300°C, dok je temperatura samopaljenja 350-400°C. Prema klasifikaciji materija i robe prema ponašanju u požaru, drvo je klasifikovano na sledeći način:

- drvo, krupni komadi
- FxIVC - drvo, opiljci
- FxIIIC - drvo, sitni komadi
- FxIIIC - drvo i vlakna
- FxIII-IVC, gde oznaka III znači zapaljive materije, a IV sagorive materije, C da se radi o čvrstim materijama, F o materijama koje pri zagrevanju ispuštaju zapaljive i otrovne produkte razlaganja.

U produktima sagorevanja bi se mogli naći ugljen-monoksid, ugljen-dioksid, vodena para, vodonik, sumpor-dioksid i eventualno ugljovodonici male molekulske mase. Najgori mogući scenario u slučaju potpunog uništenja objekta, je trenutno zagađivanje vazduha i prenošenje zagađenja vazдушnim strujanjima ka ostalim zonama.

Fizičko i toplotno dejstvo pri nastanku požara izaziva povrede i opekotine, a emisija dima, toksičnih gasova koji se oslobađaju pri gorenju materijala mogu dovesti do smrtnog ishoda onih koji se nađu u neposrednoj blizini mesta nastanka požara. U svakom slučaju izloženost negativnom dejstvu aeropolutanata u slučaju požara je kratkotrajna - akutna.

Uticaji na životnu sredinu u toku požara nisu od velikog značaja, već otpočinju sa sedimentacijom emitovnih polutanata, pri čemu će doći do zagađivanja zemljišta u neposrednom okruženju predmetne lokacije. Spiranje istaloženih komponenti dimnih gasova može usloviti zagađivanje podzemnih i površinskih voda. Obzirom da su navedeni događaji trenutni, da imaju malu verovatnoću javljanja i još manju verovatnoću ponavljanja, kumulativno dejstvo na životnu sredinu je isključeno, a posledice zagađivanja su kratkotrajne i lokalne. U slučaju udesa dolazi do oslobađanja velike količine energije u atmosferu u vidu toplote. Ovo dovodi do povećanja unutrašnje toplote atmosfere, opterećujući je time (termičko opterećenje-zagađenje). Takođe, zagađujuće materije povećavaju temperaturu vazduha. Svi ovi uticaji su kratkotrajni pa nemaju duži efekat na stanje životne sredine. Zagađujuće materije iz dimnog oblaka deluju štetno na floru i faunu kao i na ljudski organizam. Toksično delovanje na biljke vezano je za razgradnju hlorofila i privremeni poremećaj asimilacije. Osim toga taloženjem čađi, pepela i prašine na lisnoj površini ometa se proces fotosinteze. Ove promene su relativno kratkotrajne i bez većih posledica. Iz navedenih razloga posebna pažnja se mora posvetiti protivpožarnoj zaštiti, izboru i razmeštaju

sredstava za gašenje požara. Osnovna protivpožarna oprema za gašenje biće definisana Glavnim projektom zaštite od požara.

Obaveza Nosioca Projekta je da sprovede mere protivpožarne zaštite, u skladu sa projektnom dokumentacijom na koju je pribavljena saglasnost nadležne protivpožarne policije, i da u svemu postupa u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS” br. 111/09, 20/15, 87/18 (dr. zakon), 87/18, 87/18 (dr. zakon)). Uz primenu svih organizacionih i tehničkih mera, mera upravljanja akcidentom, sprečiće se mogućnost nastanka akcidenta na lokaciji i prouzrokovanje ugrožavanja korisnika prostora, materijalne štete i štete po elemente prirode u okruženju. Na osnovu navedenih činjenica, uz sprovođenje mera zaštite životne sredine i poštovanje uslova imaoća javnih ovlašćenja, poštovanje projektovanih mera, rizik nastanka udesa na lokaciji biće sveden na minimum, te će realizacija Projekta biti održiva i ekološki prihvatljiva.

8.0 OPIS MERA PREDVIĐENIH U CILJU SPREČAVANJA, SMANJENJA I OTKLANJANJA ZNAČAJNIH ŠTETNIH UTICAJA

Uvidom na terenu, postojeću urbanističku i projektnu dokumentaciju, karakteristike Projekta, može se konstatovati da bezbednu i ekološki prihvatljivu realizaciju i rad planiranog Projekta mora pratiti projektovanje i primena odgovarajućih mera zaštite životne sredine. Svrha propisivanja i primene mera zaštite životne sredine je prevencija, sprečavanje, neutralisanje i minimiziranje potencijalno značajnih uticaja, kao i obezbeđivanje efikasnosti delovanja u mogućim akcidentnim situacijama. Analizom karakteristika lokacije i neposrednog okruženja, može se zaključiti da predmetni Projekat, primenom mera zaštite životne sredine, neće dovesti do značajnih uticaja na medijume životne sredine i zdravlje stanovništva. Neophodne mere za smanjivanje ili sprečavanje štetnih uticaja mogu se sistematizovati u sledeće kategorije:

- Mere definisane zakonskim i podzakonskim aktima,
- Mere definisane postojećom planskom i tehničkom dokumentacijom,
- Mere zaštite u toku izvođenja Projekta-montaže opreme,
- Mere zaštite u toku redovnog rada Projekta,
- Mere zaštite u slučaju udesa,
- Mere zaštite nakon prestanka rada Projekta.

Najbitnije mere zaštite životne sredine, koje Nosilac Projekta mora poštovati:

1. Sve aktivnosti na lokaciji planiranog objekta kuće za odmor sa dva stana, moraju biti u skladu sa tehničkom dokumentacijom, uslovima imaoća javnih ovlašćenja, nadležnih organa, institucija i preduzeća.
2. Nosilac Projekta je dužan da, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS” br. 36/09, 88/10, 14/16 i 95/18 (dr. zakon)), građevinski otpad i višak zemlje organizovano prikuplja prema uslovima nadležnog komunalnog preduzeća i sa lokacije uklanja u skladu sa važećom Odlukom organa lokalne samouprave.
3. Prema definisanoj dinamici izvođenja radova na izgradnji planiranog objekta i pratećih sadržaja, obaveza Nosioca Projekta je da obezbedi angažovanje ispravne mehanizacije i sredstva rada, a gradilište obezbediti saglasno uslovima nadležnog organa.
4. Pri izvođenju radova, gradilište mora biti obezbeđeno tako da se smanji i minimizira uticaj na kvalitet vazduha, pojavu i trajanje buke (za slučaj intenzivnih radova i angažovanje teške mehanizacije u dužem

vremenskom periodu treba postaviti zaštitne barijere za smanjenje negativnih uticaja aerozagađenja i intenziteta buke).

5. Prilikom građevinskih radova, u toku letnjih meseci, smanjiti zaprašenost vazduha orošavanjem građevinskog šuta i ostalog materijala.

6. Definirati prostor koji će služiti za parkiranje radne mehanizacije.

7. U zoni radova nije dozvoljeno (zabranjeno je) servisiranje, popravka, održavanje manipulacija gorivom i mazivom angažovane mehanizacije i mašina. U slučaju izuzetne potrebe, obavezne su mere zaštite i korišćenje zaštitne opreme i posuda.

8. Interni saobraćaj u kompleksu (transportna vozila, građevinska mehanizacija) organizovati tako da se minimizira verovatnoća saobraćajnih i drugih nezgoda, rad u praznom hodu, podizanje prašine i stvaranje impulsne buke.

9. U okviru kompleksa gradilišta, na obeleženom prostoru, postaviti posude za odlaganje čvrstog komunalnog otpada koji nastaje od boravka zaposlenih. Kontejnere za odlaganje komunalnog otpada postaviti tako da vizuelno budu manje uočljivi a komunikacijski dobro pristupačni za merodavna vozila (kamione smećare). Odvoženje-iznošenje komunalnog otpada organizovati preko nadležnog komunalnog preduzeća.

10. Na gradilištu i neposrednom okruženju, zabranjeno je formiranje odlagališta viška materijala i građevinskog šuta. Sav višak materijala i građevinski šut od uređenja terena i postupka izgradnje sa lokacije evakuisati, prema uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.

11. Sav građevinski i drugi materijal potreban za izgradnju predmetnog objekta deponovati unutar predmetne parcele.

12. U toku pripreme terena za gradnju i u procesu izgradnje, sprečiti prosipanje, izlivanje naftnih derivata, ulja, maziva, hemikalija i deponovanje materijala van prostora koji su za to namenjeni.

13. Za slučaj udesnog izlivanja ili prosipanja naftnih derivata, ulja, maziva, na lokaciji gradilišta obavezno je prvo sprečiti dalje isticanje ili prosipanje, mesto udesa posuti zeolitom, peskom ili drugim sorbentom. Tako nastao otpad odložiti u posebne sudove i dalje zbrinuti preko ovlašćenog operatera koji poseduje dozvolu za upravljanje opasnim otpadom, uz obavezan Dokument o kretanju opasnog otpada.

14. Ukoliko se u toku radova naiđe na geološka ili paleontološka dokumenta (geološko-paleontološkog-fosili ili minerološko-petrgrafskog porekla- minerali, kristali i sl.) za koje se predpostavlja da ima svojstvo prirodnog spomenika ili koja bi mogla predstavljati zaštićenu prirodnu vrednost, Nosilac Projekta je dužan da o nalazu obavesti nadležni organ resornog Ministarstva za poslove zaštite životne sredine u roku od osam dana od pronalaska i preduzme mere zaštite od uništenja, oštećenja ili krađe do dolaska ovlašćenog lica.

15. U slučaju da se tokom radova naiđe na objekte arheološkog karaktera, tj. spomenike kulture, Nosilac Projekta je dužan da odmah obavesti nadležan Zavod za zaštitu spomenika kulture, odnosno preduzme sve mere kako se nalaz ne bi oštetio ili uništio do dolaska ovlašćenog lica.

16. Spoljni izgled, primenjeni materijali, oblik krova i drugi elementi objekta moraju biti uklopljeni u okolni ambijent, u skladu sa lokalnom arhitekturom.

17. Pejzažno uređenje na predmetnoj parceli planirati uz izbor i primenu autohtone dendroflоре, i to vrsta najbolje prilagođenih lokalnim pedološkim i klimatskim uslovima. Nije dozvoljena sadnja invazivnih biljnih vrsta, kao što su bagrem, bagremac, jasenolisni javor-negundovac, kiselo drvo, američki jasen, pensilvanski jasen, američki koprivić, sibirski brest i dr.

18. Nakon završetka radova, obavezna je kompletna sanacija lokacije koja podrazumeva zatravlјivanje svih površina degradiranih tokom radova, odnošenje i pravilno skladištenje preostalog građevinskog materijala. Ukoliko je došlo do narušavanja okolnog prostora izvođenjem predmetnih radova, po njihovom izvođenju, neophodno ga je sanirati.

19. Oprema i instalacije koje se izvođe moraju biti atestirane i moraju se održavati prema uputstvima, saglasno normama, standardima i zakonskim propisima, a tehnološka oprema se mora redovno održavati prema uputstvu proizvođača.
20. Zabranjeno je ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda u životnu sredinu i recipijent. Kvalitet prečišćenih voda, pre ispuštanja u recipijent, mora da odgovara zahtevanom nivou kvaliteta, u skladu zakonskom regulativom i podzakonskim aktima.
21. Sanitarno - fekalne otpadne vode, biće evakuisane preko interne kanalizacione mreže u vodonepropusnu septičku jamu odgovarajućeg kapaciteta. Nosilac Projekta je u obavezi da vrši kontrolu i pražnjenje septičke jame u skladu sa uslovima nadležnog komunalnog preduzeća.
22. Komunalni otpad, koji će nastajati na lokaciji kao posledica boravka zaposlenih odlagati u kontejnere sa poklopcem. Evakuacija iz objekta vršiće se na kontrolisan način, prema uslovima nadležnog komunalnog preuzeća, što mora biti potvrđeno Ugovorom o pružanju usluga.
23. Obaveza Nosioca Projekta je da vrši upravljanje otpadom, odnosno da otpad razvrstava prema poreklu, klasi i karakteru, u skladu sa odredbama Zakonom o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS” br. 36/09, 88/10 i 14/16). Za odlaganje komunalnog otpada do njegove evakuacije od strane nadležnog komunalnog preduzeća, predvideti odgovarajuće sudove, kontejnere.
24. Obezbediti kontejnere za sakupljanje otpada koji se može reciklirati (papir, karton, staklo, plastika).
25. U okviru predmetnog objekta nije dozvoljeno spaljivanje otpada i drugih gorivih materijala.
26. Planiranje slobodnih i zelenih površina uskladiti sa planiranom namenom površina I urbanističkim parametrima.
27. Savremenim arhitektonskim formama, atraktivnim elementima oblikovanja i primenom kvalitetnih materijala za izgradnju, doprineti formiranju vizuelnog identiteta objekta.
28. Nosilac Projekta je u obavezi da striktno sprovodi mere zaštite od požara i mera zaštite, u skladu sa važećom zakonskom regulativom i uslovima nadležnog organa protivpožarne policije
29. Neophodno je izvesti odgovarajući sistem protivpožarne zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS” br. 111/09, 20/15, 87/18 (dr. zakon), 87/18, 87/18 (dr. zakon)). Vršiti redovnu kontrolu svih protivpožarnih elemenata – opreme i instalacija.
30. Projektovati zaštitu objekta i instalacija od atmosferskog pražnjenja.
31. U slučaju prestanka rada planiranog Projekta, Nosilac Projekta je dužan da predmetnu lokaciju dovede u zadovoljavajuće stanje, saglasno zakonskim propisima.

Upitnik popunjen za Nosioca Projekta:

Green-Ecologist d.o.o.
Olivera Petković

9.0 KRATAK OPIS PROJEKTA

1.0 Da li izvođenje rad, ili prestanak rada podrazumevaju aktivnosti koje će prouzrokovati fizičke promene na lokaciji (topografije, korišćenje zemljišta, izmenu vodnih tela)?

.....DA

1.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Planirani objekat kuća za odmor sa dva stana spratnosti Su+Pr+Pk. nalazi se na katastarskim parcelama 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes Sekulić, NP Tara.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju. Lokacija je trenutno neizgrađena.

U toku izgradnje novih objekata postojaće uticaji karakteristični za gradilišta. Ovi uticaji biće svedeni na minimalni nivo primenom mera iz projektne dokumentacije i dokumentacije o uređenju gradilišta kao i kvalitetnom organizacijom rada i primenom novih tehnologija u građevinarstvu.

Redovno korišćenje objekta ne podrazumeva narušavanje kvaliteta životne sredine zbog samih karakteristika projekta i njegovog periodičnog korišćenja.

Koncept stambenog objekta je takav da se njegovom realizacijom planira očuvanje generalnog koncepta ovog Nacionalnog parka.

1.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije projekta na topografiju, korišćenje zemljišta su neznatne, jer se radi o stambenom objektu koji će se samo povremeno koristiti, a planirano je očuvanje generalnog koncepta Nacionalnog parka i poštovanje svih važećih planskih dokumenata.

2.0 Da li izvođenje ili rad projekta podrazumeva korišćenje prirodnih resursa kao što su zemljište, vode, materijali ili energija, posebno resursa koji nisu obnovljivi ili koji se teško obezbeđuju?

.....NE

2.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Planirano korišćenje zemljišta je u skladu sa namenom.

Realizacija projekta predviđa izgradnju stambenog objekta na lokaciji koja nije izgrađena, što će značiti zauzimanje neizgrađenog zemljišta.

Za obezbeđivanje toplotne energije izvešće se dva ugradna kamina na drva, jedan u suterenu (spa prostoriji) a drugi u prizemlju (dnevnoj sobi). Nominalne snage kamina su 15kW. U slučaju potrebe

dogrevanja spavaćih soba dogrevanje bi se vršilo preko prenosivih grejnih tela na struju- Norveških radijatora. Način grejanja u oba stana je isti.

Na parceli ne postoji vodovodni priključak. Planirano je priključenje na vodovodnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

2.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Korišćenje izgrađenog stambenog objekta biće povremeno. Posledice nisu značajne, jer se radi o projektu izgradnje stambenog objekta koji će se realizovati u skladu sa važećim planskim dokumentima.

3.0 Da li projekat podrazumeva korišćenje, skladištenje, transport, rukovanje ili proizvodnju materija ili materijala koji mogu biti štetni po ljudsko zdravlje ili životnu sredinu ili koji mogu izazvati zabrinutost zbog postojećih ili potencijalnih rizika po ljudsko zdravlje?

.....NE

3.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Projekat ne podrazumeva korišćenje, skladištenje, transport, rukovanje ili proizvodnju materija ili materijala koji mogu biti štetni po ljudsko zdravlje ili životnu sredinu ili koje mogu izazvati zabrinutost zbog postojećih ili potencijalnih rizika po ljudsko zdravlje, jer se radi o projektu izgradnje stambenog objekta.

3.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije projekta ne postoje, zato što je predmetni projekat izgradnja stambenog objekta u kome se ne predviđa korišćenje materija koji mogu biti štetni po ljudsko zdravlje.

4.0 Da li će na projektu tokom izvođenja, rada ili po prestanku rada nastajati čvrsti otpad?

.....DA

4.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Tokom izvođenja projekta doći će do produkcije građevinskog otpadnog šuta i materijal iz iskopa, koji će biti zbrinuti u skladu sa nacionalnom zakonskom regulativom.

U toku korišćenja dolaziće do produkcije čvrstog komunalni otpad koji će odnositi nadležno JKP.

Na zaštićenom prostoru Nacionalnog parka „Tara“ nije dozvoljeno odlaganje bilo kakvog otpada. Investitor će nakon izgradnje objekta, a pre početka njegove eksploatacije, potpisati ugovor sa JKP „12 septembar“ Bajina Bašta vezan za uslugu preuzimanja komunalnog otpada sa predmetne lokacije.

U slučaju prestanka rada projekta, nosilac projekta je dužan da predmetnu lokaciju dovede u zadovoljavajuće stanje, saglasno zakonskim propisima.

4.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije projekta nisu značajne, jer su predviđeni mogući uticaji generisanja čvrstog otpada u toku izvođenja, rada i po prestanku rada projekta, i definisane su mere koje bi posledice uticaja na životnu sredinu smanjile na neznatan nivo.

5.0 Da li će na projektu dolaziti do ispuštanja zagađujućih materija ili bilo kakvih opasnih, otrovnih ili neprijatnih materija u vazduh?

.....NE

5.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

U toku izvođenja projekta planira se korišćenje građevinske mehanizacije koja će emitovati izduvne gasove.

Nakon izgradnje objekta u toku korišćenja stambenog objekta ne planira se ispuštanje zagađujućih i opasnih materija u vazduh.

5.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice uticaja u toku izvođenja projekta nisu značajne, jer će građevinska mehanizacija biti angažovana samo u toku izgradnje, kada se može očekivati emitovanje izduvnih gasova.

6.0 Da li će projekat prouzrokovati buku i vibracije, ispuštanje svetlosti, toplotne energije ili elektromagnetnog zračenja?

.....DA

6.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Građevinska mehanizacija koja će biti angažovana trajati relativno kratko, što znači da će emitovanje buke biti ograničeno vremenski.

U toku korišćenja realizovanog objekta ne predviđa se emitovanje buke, vibracija, ispuštanje svetlosti, toplotne energije ili elektromagnetnog zračenja.

6.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice su neznatne s obzirom na činjenicu da se radi o emitovanju buke u ograničenom vremenskom trajanju u toku same izgradnje stambenog objekta.

7.0 Da li projekat dovodi do rizika od kontaminacije zemljišta ili vode ispuštenim zagađujućim materijama na tlo ili u površinske ili podzemne vode?

.....NE

7.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

U toku realizacije i korišćenja objekta neće biti korišćenja opasnih materija, što znači da se ne predviđa kontaminacija i negativan uticaj zagađujućih materija na zemljište i podzemne i površinske vode.

Na parceli ne postoji priključak na javnu kanalizacionu mrežu. Ukoliko postoji javna kanalizaciona mreža objekat bi se priključio prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja. Ukoliko ne postoji kanalizaciona mreža objekat će biti priključen na septičku jamu u okviru parcele. Septička jama će se povremeno prazniti od strane ovlašćenog preduzeća.

Odvod vode sa krova objekta rešen je slobodnim oticanjem preko streha na uređeni teren oko objekta.

7.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice korišćenja projekta na zemljište i podzemne i površinske vode su neznatne.

8.0 Da li će tokom izvođenja ili rada projekta postojati bilo kakav rizik od udesa koji može ugroziti ljudsko zdravlje ili životnu sredinu?

.....**DA**

8.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Područje parka kao šumsko područje sa četinarskim vrstama, veoma je izloženo rizicima od izbijanja šumskih požara. U najvećem broju slučajeva, ljudski faktor je uzrok izbijanja požara, mada na području Tare, česti su i udari groma i elektronsko pražnjenje je uzrok požara koji direktno ugrožavaju živi svet područja.

Upravljač preduzima niz preventivnih mera (aktivna dežurstva, uspostavljanje šumskog reda, kontrola posetioca, oprema, obučena vatrogasna jedinica, protivpožarni vodozahvati i slično) kako bi se sprečilo izbijanje požara, odnosno brzo gašenje požara kada do njega dođe.

Projekat predstavlja izgradnju stambenih jedinica za povremeno korišćenje i ne planira se korišćenje matrija koje su rizične u pogledu nastanka udesa.

Ipak u toku realizacije projekta i njegove eksploatacije postoji mogućnost nastanka požara.

Za izgradnju predmetnog objekta nije propisana zakonska obaveza pribavljanja saglasnosti na tehničku dokumentaciju, koja je utvrđena čl. 33, 34 i 35 Zakona o zaštiti od požara (Sl. gl. Rs br. 111/09, 20/15, 87/18 i 87/18 – dr. Zakoni), a u skladu sa tim ni obaveza pribavljanja uslova u pogledu mera zaštite od požara. Bez obzira na ovu činjenicu prilikom projektovanja i izvođenja projekta na svim instalacijama, opremi i uređajima je potrebno primeniti mere zaštite od požara utvrđena važećim zakonima, tehničkim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštita od požara uključujući izradu i Glavnog projekta zaštite od požara koji mora biti sastavni deo tehničke dokumentacije za izgradnju objekta.

8.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice nisu značajne zbog preventivnih mera koje će se preduzeti u toku realizacije i korišćenja izgrađenog objekta.

9.0 Da li će projekat dovesti do socijalnih promena, na primer u demografskom smislu, tradicionalnom načinu života, zapošljavanju?

.....**NE**

Projektom je planirana izgradnja stambenih jedinica za individualno korišćenje, tako da projekat nema uticaja na socijalne promene, tradicionalni način života i sl.

9.1 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Nema posledica realizacije projekta na socijalne promene, zapošljavanje i tradicionalni način života.

10.0 Da li postoje bilo koji drugi faktori koje treba analizirati, kao što je razvoj koji će uslediti, koji bi mogli dovesti do posledica po životnu sredinu ili do kumulativnih uticaja sa drugim, postojećim ili planiranim aktivnostima na lokaciji?

.....**NE**

10.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Projektom je planirana izgradnja stambenih jedinica za individualno povremeno korišćenje, tako da realizacijom projekta se ne predviđaju posledice po životnu sredinu.

Lokacija je trenutno neizgrađena, a pored izgradnje stambenih objekata ne planira se izgradnja bilo kojih drugih sadržaja.

10.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog navedenih činjenica nema posledice po životnu sredinu niti kumulativnih uticaja na lokaciji.

11.0 Da li ima područja u blizini lokacije, koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta, koja su zaštićena međunarodnim ili domaćim propisima zbog svojih ekoloških, pejzažnih, kulturnih ili drugih vrednosti?

.....DA

11.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Predmetni projekat je izrađen u skladu sa Prostornim planom i ostalim planskim dokumentima koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

11.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije i korišćenja objekta na životnu sredinu nisu značajne zbog toga što se radi o izgradnji stambenih jedinica za povremeno korišćenje. Takođe će se prilikom izgradnje i eksploatacije objekata poštovati svi planski dokumenti koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

12.0 Da li ima područja na lokaciji ili u blizini lokacije, važnih ili osetljivih zbog ekoloških razloga, na primer močvare, vodotoci ili druga vodna tela, planinska ili šumska područja koja mogu biti zagađena izvođenjem projekta?

.....DA

12.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Predmetni projekat je izrađen u skladu sa Prostornim planom i ostalim planskim dokumentima koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

12.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije i korišćenja objekta na životnu sredinu nisu značajne zbog toga što se radi o izgradnji stambenih jedinica koje će se povremeno koristiti. Takođe, prilikom izgradnje i eksploatacije objekata biće poštovani svi planski dokumenti koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

13.0 Da li ima područja na lokaciji ili u blizini lokacije koja koriste zaštićene, važne ili osetljive vrste faune i flore, na primer za naseljavanje, leženje, odrastanje, odmaranje, prezimljavanje i migraciju, a koja mogu biti zagađena realizacijom projekta?

.....DA

13.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka “Tara” (“Sl. glasnik RS” br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Predmetni projekat je izrađen u skladu sa Prostornim planom i ostalim planskim dokumentima koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

13.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije i korišćenja objekta na životnu sredinu nisu značajne zbog toga što se radi o izgradnji stambenih jedinica koje će se povremeno koristiti. Takođe, prilikom izgradnje i korišćenja objekta biće poštovani svi planski dokumenti koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

14.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje površinske ili podzemne vode koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta?

.....NE

14.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na lokaciji projekta, kao ni u neposrednoj blizini ne postoje površinske ili podzemne vode koje mogu biti ugrožene uticajem projekta. Najbliže lokaciji je Zavinsko jezero udaljeno oko 1,5 km od lokacije.

14.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Nema značajnih posledica zbog karakteristika i lokacije predmetnog projekta.

15.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje područja ili prirodni oblici visoke ambijentalne vrednosti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?

.....NE

15.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na lokaciji ili u neposrednoj blizini lokacije ne postoje područja ili prirodni oblici visoke ambijentalne vrednosti koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta. U samom Nacionalnom parku „Tara“ postoje područja sa ambijentalnom vrednošću.

15.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog karakteristike projekta i lokacije projekta ne predviđaju se značajne posledice po područja visokih ambijentalnih vrednosti.

16.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje putni pravci ili objekti koji se koriste za rekreaciju ili drugi objekti koji se koriste za rekreaciju ili drugi objekti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?

.....NE

16.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na lokaciji, kao ni u blizini lokacije ne postoje putni pravci ili objekti koji se koriste za rekreaciju koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta.

16.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog karakteristika i lokacije predmetnog projekta nema uticaja na putne pravce ili objekte namenjene rekreaciji.

17.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje transportni pravci koji mogu biti zagušeni ili koji proizvode probleme po životnu sredinu, a koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?

.....NE

17.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na lokaciji, kao ni u blizini lokacije ne postoje transportni pravci koji mogu biti zagušeni, a koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta.

17.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog karakteristika i lokacije predmetnog projekta nema uticaja na transportne pravce.

18.0 Da li se projekat nalazi na lokaciji na kojoj će verovatno biti vidljiv velikom broju ljudi?

.....NE

18.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Planirani objekat kuća za odmor sa dva stana spratnosti Su+Pr+Pk. nalazi se na katastarskim parcelama 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes Sekulić, NP Tara.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara. Objekti za stanovanje koji se nalaze u blizini objekta namenjeni su uglavnom povremenom boravku, retko stalnom boravku. Područje ima malu gustinu naseljenosti.

18.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog lokacije predmetnog projekta, ne predviđaju se značajne posledice koje se odnose na vidljivost projekta.

19.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja ili mesta od istorijskog ili kulturnog značaja koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta

.....NE

19.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Projekat se nalazi na lokaciji koja nije u neposrednoj blizini područja ili mesta od istorijskog ili kulturnog značaja koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta iako u Nacionalnom parku „Tara“, postoje područja

od značajnog istorijskog i kulturnog značaja. Najbliži objekat od istorijskog značaja je Manastir Rača oko 8km udaljen od predmetne lokacije.

19.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice realizacije i korišćenja objekta na životnu sredinu nisu značajne zbog toga što se radi o izgradnji stambenih jedinica koje će se povremeno koristiti. Takođe, prilikom izgradnje i korišćenja objekta biće poštovani svi planski dokumenti koji se odnose na Nacionalni park „Tara“.

20.0 Da li se projekat nalazi na lokaciji u prethodnom nerazvijenom području koje će zbog toga pretrpeti gubitak zelenih površina?

.....DA

20.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Projekat će se realizovati na lokaciji koja nije izgrađena i u tom smislu se može govoriti o izvesnom gubitku zelenih površina koji će nastati izgradnjom objekta. Projekat je izrađen u skladu sa planskom dokumentacijom koja je važeća za područje Nacionalnog parka „Tara“ uz poštovanje svih urbanističkih parametara, pa i procenta zelenih površina na lokaciji.

20.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog karakteristika projekta i usklađenosti sa planskom dokumentacijom, ne predviđaju se značajni uticaji.

21.0 Da li se na lokaciji ili u blizini lokacije projekta koristi zemljište, na primer za kuće, vrtove, druge privatne namene, industrijske ili trgovačke aktivnosti, rekreaciju, kao javni otvoreni prostor, za javne objekte, poljoprivrednu proizvodnju, za šume, turizam, rudarske ili druge aktivnosti koje mogu biti zahvaćene uticajem projekta?

.....DA

21.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Planirani objekat kuća za odmor sa dva stana spratnosti Su+Pr+Pk. nalazi se na katastarskim parcelama 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes Sekulić, NP Tara.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara“ („Sl. glasnik RS“ br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju. Lokacija je trenutno neizgrađena.

21.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Zbog karakteristika projekta i usklađenosti sa planskom dokumentacijom, ne predviđaju se značajni uticaji.

22.0 Da li za lokaciju i za okolinu lokacije postoje planovi za buduće korišćenje zemljišta koje može biti zahvaćeno uticajem projekta?

.....NE

22.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Projekat je u skladu sa svom važećom planskom dokumentacijom koja se odnosi na Nacionalni park „Tara“.

22.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Predmetni projekat se uklapa u postojeće urbanističke planove za buduće korišćenje zemljišta, pa izvođenje i realizacija projekta neće imati značajnih posledica na buduće korišćenje zemljišta na lokaciji i u okolini lokacije.

23.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije postoje područja sa velikom gustom naseljenosti ili izgrađenosti koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?

.....NE

23.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Gustina naseljenosti na području na kome se nalazi lokacija je mala. Projekat je u skladu sa važećom planskom dokumentacijom koja se odnosi na lokaciju projekta.

23.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Posledice projekta na naseljenost i izgrađenost su neznatne, jer izvođenje i rad projekta neće izazvati izmenu u gustini naseljenosti i stepena izgrađenosti.

24.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja zauzetih specifičnim (osetljivim) korišćenjima zemljišta, na primer bolnice, škole, verski objekti, javni objekti koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta?

.....NE

24.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na lokaciji i neposrednoj blizini lokacije nema područja sa osetljivim i specifičnim korišćenjem zemljišta. Najbliži lokaciji je Manastir Rača na oko 8 km severo- istočno od lokacije.

24.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Preventivnim merama koje su projektovane postojeći uticaj predmetnog projekta se svodi na mali i iz tog razloga nema značajnih posledica na značajne javne objekte koji mogu biti zahvaćeni uticajem projekta.

25.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja sa važnim, visoko kvalitetnim ili retkim resursima (na primer podzemne vode, površinske vode, šume, poljoprivredna, ribolovna, lovna i druga područja, zaštićena prirodna dobra, mineralne sirovine i dr.) koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?

.....NE

25.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Na teritoriji Nacionalnog parka „Tara“ ima dosta lokacija koje su sa važnim, visoko kvalitetnim ili retkim resursima, ali se one ne nalaze u neposrednoj blizini predmetne lokacije koja se nalazi u režimu III stepena zaštite. Zaovinsko jezero je na oko 1, 5 km zapadno od predmetne lokacije.

25.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Projekat je u skladu sa svim važećim planskim dokumentima koji se odnose na područje Nacionalnog parka „Tara“, tako da posledice uticaja projekta neće biti značajne.

26.0 Da li na lokaciji ili u blizini lokacije ima područja koja već trpe zagađenje ili štetu na životnoj sredini (na primer, gde su postojeći pravni normativi životne sredine pređeni) koja mogu biti zahvaćena uticajem projekta?

.....NE

26.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju.

Projekat je u skladu sa svom važećom planskom dokumentacijom koja se odnosi na Nacionalni park „Tara“. Objekti koji se nalaze u neposrednom okruženju su sa malom gustinom naseljenosti, a uglavnom su takođe kuće za odmor koje se povremeno koriste.

26.2 Da li posledice mogu biti značajne i zašto?

Nema značajnih posledica zbog same lokacije i karakteristika projekta.

27.0 Da li je lokacija projekta ugrožena zemljotresima, sleganjem zemljišta, klizištima, erozijom, poplavama ili povratnim klimatskim uslovima (na primer temperaturnim razlikama, maglom, jakim vetrovima) koje mogu dovesti do prouzrokovanja problema u životnoj sredini od strane projekta?

.....NE

27.1 Koje karakteristike okruženja projekta mogu biti zahvaćene uticajem i kako?

Područje Parka prema svojim seizmološkim obeležjima je jedno od manje seizmički ugroženih područja Srbije.

Planina Tara pripada zoni umereno-kontinentalne klime koja ima specifičnu makroklimu uslovljenu daljinom od mora, karakteristikama geološke podloge i oro-edafskih uslova uopšte, a posebno blizinom kanjona Drine. Vlažna strujanja iz tog pravca, kao i svakodnevne magle koje se dižu sa Drine, daju tu posebnu specifičnost makroklimе Tare.

Prosečna godišnja suma padavina iznosi 977,3mm. Najviše kiše padne tokom maja a zatim u junu i julu. Sneg najviše pada u januaru.

Glavni pravac duvanja vetrova u Nacionalnom parku su severoistočni i jugozapadni.

Po svojim klimatskim karakteristikama ukupno područje Prostornog plana je pogodno za opstanak i život čoveka i obavljanje najrazličitijih aktivnosti u toku čitave godine. Međutim, u različitim užim predelima područja klimatski uslovi se znatno razlikuju zavisno od visinske razlike, nagiba, ekspozicije i drugih faktora.

U periodima velikih padavina, na većim nagibima, česte su pojave klizišta sa erozijom tla. Najzastupljeniji vid erozije na području parka je vodna erozija. Otvaranje šumskog sklopa na nagibima, usled delovanja površinskih voda, dovodi do spiranja i odnošenja zemljišta, što dovodi do pojave erozije tla, pojave klizišta i destabilizacije šumskih ekosistema.

Rezime karakteristika projekta i njegove lokacije, sa indikacijom potrebe za izradom studije o proceni uticaja na životnu sredinu:

Planirani objekat kuća za odmor sa dva stana spratnosti Su+Pr+Pk. nalazi se na katastarskim parcelama 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, potes Sekulić, NP Tara.

Prema Prostornom planu područja posebne namene Nacionalnog parka "Tara" ("Sl. glasnik RS" br. 44/2020), katastarske parcele br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka obuhvaćene su detaljnom razradom Prostornog plana i pripadaju naseljskoj celini Sekulić, u režimu III stepena zaštite Nacionalnog parka Tara.

Kao pretežna namena na katastarskim parcelama br. 912/4 i 912/5 KO Konjska reka, definisano je građevinsko zemljište ostale namene- stanovanje male gustine. Građevinsko zemljište ostale namene na predmetnoj teritoriji je predviđeno za uređenje, rekonstrukciju, adaptaciju ili novu izgradnju. Lokacija je trenutno neizgrađena.

U toku izgradnje novih objekata postojaće uticaji karakteristični za gradilišta. Ovi uticaji biće svedeni na minimalni nivo primenom mera iz projektne dokumentacije i dokumentacije o uređenju gradilišta kao i kvalitetnom organizacijom rada i primenom novih tehnologija u građevinarstvu.

Redovno korišćenje objekta ne podrazumeva narušavanje kvaliteta životne sredine zbog samih karakteristika projekta i njegovog periodičnog korišćenja.

Koncept stambenog objekta je takav da se njegovom realizacijom planira očuvanje generalnog koncepta ovog Nacionalnog parka.

Objekat je stambeni i predstavlja kuću za odmor sa dva stana, jer je planirano da u njemu povremeno borave dve porodice. Spratnost objekta je Su+Pr+Pk.

Stanovi su gotovo identičnog rasporeda i sastoje se od sledećih prostorija: Prizemlje čini ulazni prostor sa stepeništem prema suterenu, kupatilo je smešteno blizu glavnog ulaza. Sa druge strane je prostrani dnevni boravak na koji se nadovezuje trpezarija i kuhinja. Iz trpezarije polazi jednokrako stepenište prema potkrovlju. Izlaz na terasu, natkrivenu drvenom pergolom, je iz dnevnog boravka.

Gotov pod prizemlja je izdignut u odnosu na uređeni teren 59cm. Spratna visina prizemlja je 285cm dok je svetla visina 255cm.

Suteren čine sledeće prostorije: Ostava za baštenski alat iz koje se ulazi u perionicu. Na ostavi je sporedni ulaz u stan, preko koga se ulazi iz donjeg dvorišta. Sa druge strane je mini spa centar, prostorija u kojoj je smeštena hidromasažna kada, sauna i jedan tuš. Iz spa centra se ulazi u hobi sobu koja je predviđena za teretanu ili stoni tenis, po izboru investitora.

Gotov pod suterena je izdignut u odnosu na okolni uređeni teren od 20cm do 115cm sa južne strane, dok je sa severne strane suteren u potpunosti ukopan. Spratna visina suterenu je 300 i 280 cm dok je svetla visina 260 i 240 m.

Potkrovlje čine sledeće prostorije: dve spavaće sobe, koje imaju južnu orijentaciju i jedan manji garderobier kome se pristupa iz hodničkog dela.

Svetla visina potkrovlja varira, minimalna svetla visina nadzida je 127,5cm dok je maksimalna svetla visina potkrovlja 490cm.

Krovna konstrukcija je od drvenih greda koje leže preko lagane bele Y- tong tavanice, nagiba 45°. Krovni pokrivač je crep- imitacija šindre.

Analiza urbanističkih parametara:

Kp.br. 912/4 KO Konjska reka = 479m²

Kp.br. 912/5 KO Konjska reka = 525m²

Ukupna površina predmetnih parcela je: 1004 m² (preuzeto od RGZ-a)

Ukupna neto površina novoplaniranog objekta je 387,71m².

Ukupna bruto površina novoplaniranog objekta je 503,44m².

Ukupna bruto površina pod objektom je 226,88m².

Ukupna nadzemna bruto razvijena građevinska površina novoplaniranog objekta (BRGP) je 276,56m².

Projektovana spratnost objekta je Su+Pr+Pk

Procenat uređenih zelenih površina u direktnom kontaktu sa tlom je 40,17%.

Broj stambenih jedinica: 2 (dva) stana

Broj parking mesta koje je obezbedio Investitor na parceli je 2.

Po pravilniku o klasifikaciji objekata objekat je:

Slobodnostojeći objekat

Stambena zgrada sa dva stana: B (B) kategorija

Stambena zgrada sa dva stana 100% klasifikacioni broj 112112

Kolski i pešački pristup parcelama je sa javne saobraćajnice (javna saobraćajnica je predviđena planom na k.p.br. 1144/1 KO Konjska reka), a preko sledećih parcela: 909/23, 909/21, 912/7 i 912/2 sve KO Konjska reka, za koje vlasnici predmetnih parcela (Investitori) imaju pravo stalne službenosti prolaza, na osnovu Sporazuma o konstituisanju prava stalne službenosti prolaza, zaključenog dana 04.06.2021. godine.

Na predmetnim parcelama ne postoji priključak na elektrodistributivnu mrežu.

Planirano je priključenje na elektrodistributivnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

Procenjena potrebna snaga za napajanje električnom energijom bila bi po stanu 13,80kW što je ukupno 2x13,80=27,6kW (Limitatori 20A).

Ukupno mernih mesta: 2

Ukupna vršna snaga po stanu: 13,80kW (limitatori 20A)

Ukupna vršna snaga: 27,60kW

Za obezbeđivanje toplotne energije izvešće se dva ugradna kamina na drva, jedan u suterenu (spa

prostoriji) a drugi u prizemlju (dnevnoj sobi). Nominalne snage kamina su 15kW. U slučaju potrebe dogrevanja spavaćih soba dogrevanje bi se vršilo preko prenosivih grejnih tela na struju- Norveških radijatora. Način grejanja u oba stana je isti.

Na parceli ne postoji vodovodni priključak. Planirano je priključenje na vodovodnu mrežu, prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja.

Na parceli ne postoji priključak na javnu kanalizacionu mrežu. Ukoliko postoji javna kanalizaciona mreža objekat bi se priključio prema uslovima koje izda imalac javnih ovlašćenja. Ukoliko ne postoji kanalizaciona mreža objekat će biti priključen na septičku jamu u okviru parcele.

Odvod vode sa krova objekta rešen je slobodnim oticanjem preko streha na uređeni teren oko objekta.

Sav građevinski i drugi materijal potreban za izgradnju objekta je potrebno deponovati unutar parcele.

Tokom procesa izgradnje dolaziće do generisanja građevinskog otpada, kao i zemljišta od iskopa.

U toku izvođenja radova obezbediti najviši nivo komunalne higijene. Sav generisan otpad potrebno je uklanjati sa lokacije pod uslovima nadležnog JKP. Na zaštićenom prostoru Nacionalnog parka „Tara“ nije dozvoljeno odlaganje bilo kakvog otpada.

Investitor će nakon izgradnje objekta, a pre početka njegove eksploatacije, potpisati ugovor sa JKP „12 septembar“ Bajina Bašta vezan za uslugu preuzimanja komunalnog otpada sa predmetne lokacije.

Projekat ne podrazumeva korišćenje štetnih i opasnih materija, ali i dalje postoji rizik od nastanka požara. Za izgradnju predmetnog objekta nije propisana zakonska obaveza pribavljanja saglasnosti na tehničku dokumentaciju, koja je utvrđena čl. 33, 34 i 35 Zakona o zaštiti od požara (Sl. gl. Rs br. 111/09, 20/15, 87/18 i 87/18 – dr. Zakoni), a u skladu sa tim ni obaveza pribavljanja uslova u pogledu mera zaštite od požara. Bez obzira na ovu činjenicu prilikom projektovanja i izvođenja projekta na svim instalacijama, opremi i uređajima je potrebno primeniti mere zaštite od požara utvrđena važećim zakonima, tehničkim propisima, standardima i drugim aktima kojima je uređena oblast zaštita od požara uključujući izradu i Glavnog projekta zaštite od požara koji mora biti sastavni deo tehničke dokumentacije za izgradnju objekta

Najbitnije mere kojih se nosilac projekta treba pridržavati u toku izvođenja i rada projekta su:

- Sve aktivnosti na predmetnoj lokaciji moraju biti u skladu sa uslovima nadležnih organa, organizacija i preduzeća,
- Nosilac projekta je u obavezi da primeni mere upravljanja otpadom u skladu sa važećom zakonskom regulativom i potpiše ugovor sa nadležnim JKP
- Instalirana oprema mora biti redovno kontrolisana i u ispravnom stanju,
- U slučaju prestanka rada projekta, nosilac projekta je dužan da predmetnu lokaciju dovede u zadovoljavajuće stanje, saglasno zakonskim propisima.

S obzirom na navedene karakteristike predmetnog projekta, kao i na činjenicu da će projekat biti izveden u skladu sa svim planskim dokumentima koji se odnose na područje Nacionalnog parka „Tara“, kao i na to da će investitor u svemu postupiti u skladu sa uslovima nadležnih organa koji se odnose na realizaciju predmetnog projekta, može se doneti zaključak da će uticaj projekta na životnu sredinu biti neznatan, i da za njega nije potrebna izrada Studije o proceni uticaja na životnu sredinu.

(potpis ovlašćenog lica)

PRILOG: DOKUMENTACIJA

1. Lokacijski uslovi za izgradnju vikend objekta sa dve stambene jedinice, na kat. parcelama broj 912/4 i 912/5 KO Konjska Reka ukupne površine 1004,00 m², na teritoriji opštine Bajina Bašta, na području NP Tara, potrebne za izradu idejnog projekta, projekta za građevinsku dozvolu i projekta za izvođenje, u skladu sa Prostornim planom područja posebne namene Nacionalnog parka „Tara“ („Sl. glasnik RS“, br. 44/2020). br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021, zavodni broj 350-02-02506/2021-07 od 31.03.2022, izdati od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture,
2. Uslovi za potrebe izdavanja lokacijskih uslova za projektovanje i izgradnju stambene zgrade - kuće za odmor sa dva stana na KP 912/4 i 912/5; Konjska Reka, Bajina Bašta, br. 130-00-UTD-003-87/2022 od 28.01.2022., izdati od strane Javnog preduzeća Elektromreža Srbije,
3. Obaveštenje po predmetu objedinjene procedure br. **ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021** od 12.01.2021. izdato od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, Sektora za vanredne situacije u Užicu,
4. Rešenje o uslovima zaštite prirode br. 353-02-00294/2022-04 od 17.03.2022., izdato od strane Ministarstva zaštite životne sredine,
5. Tehnički uslovi za izdavanje lokacijskih uslova za izgradnju stambenog objekta (kuće za odmor) sa dva stana na kp 912/4 i 912/5 KO Konjska Reka br. 10736/3-2022 izdati od strane Telekoma Srbija,
6. Uslovi za ukrštanje i paralelno vođenje br. 8M.1.0.0-D-09.15.-27883-22 od 28.01.2022. izdati od strane Elektro distribucija, Srbija,
7. Uslovi za projektovanje i priključenje br. 2460500-E.02.03.-16104/2-2022 od 27.01.20222 izdati od strane Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture,
8. Uslovi br. ROP-MSGI-46685-LOC-1/2021 od 17.01.2022. izdati od strane Javnog komunalnog preduzeća 12. septembar, Bajina Bašta,
9. Makrolokacija I mikrolokacija projekta,
10. Podaci katastra nepokretnosti, broj lista nepokretnosti 753 izdat od strane Republičkog geodetskog zavoda,
11. IDR, izrađen od strane TS Arhitektura, PR Igor Simić, izrađen u decembru 2021.

